

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952



Година XXVII
БРОЈ 761
30. јул 1966.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН



У ОВОМ БРОЈУ:

- НАСАМАРЕНИ ГОЛДОНИ
- УДЕЊЕНИ ШЕФ ГЕСТАПОА
- ХРОНИКА О ТРНОЈ РУЖИЦИ
- ВАШАР НЕЗНАЛИЦА
- КРАЈ НАЈСТРАШНИЈЕГ ГУСАРА
- НОВОГ БЕКА
- МАМАЦ ЗА ТИГРА
- ОНИ СУ ПОКУШАЛИ ДА ПОМОГНУ
- НАПОЛЕОНУ
- ПРЕОКРЕТ У ЈЕДНОМ ЖИВОТУ
- АНЕГДОТЕ
- ШАХ
- СПОРТ
- ПИСМА ЧИТАЛАЦА

КРОЗ БЕКОВЕ

ЉУДИ НИСУ ВАЖНИ

На зидовима једне пе-
ћине у близини Ала-
мира у Шпанији могу
се видети изванредно
очувани цртежи праист-
оријских уметника. Ту
су углавном представ-
љени прикази из лова,
као што је и овај на
шој илустрацији. За-



нимљиво је да је на
њему дивљи вепар при-
казан верно, док су фи-
гуре људи нацртане
стилизовано и прими-
тивно.

ПИГМЕЈИ У ЕГИПТУ

Утврђено је да су Е-
гипћани још у трећем
миленијуму пре наше
ере знали за Пигмеје.
Фараон Мернер из 6. е-
гипатске династије у
једном писму захваљу-
је управнику једне сво-
је покрајине на „цр-
ном кепецу“ којег му
је послао. Управник је
наредио да се то фара-
оново писмо уклеше у
гробницу коју је себи
за живота припремио.
Захваљујући томе ар-
хеолози су дознали
још један податак из
живота на двору фара-
она и о везама старо-
г Египта са осталим
деловима Африке.

ПРВЕ ТАШНЕ

Прве женске торбице
појавиле су се у 13. ве-
ку. Богате жене и плем-
није у Француској и
Италији почеле су не-



како истовремено да
шију кесе од свице, и
то да не би морале да
држе у руци новац ко-
ји су после службе де-
лили пред црквеним
вратима. Од тих врећи-
ца су током векова по-
стале праве ручне тор-
бице.

Кроз нашу
земљу

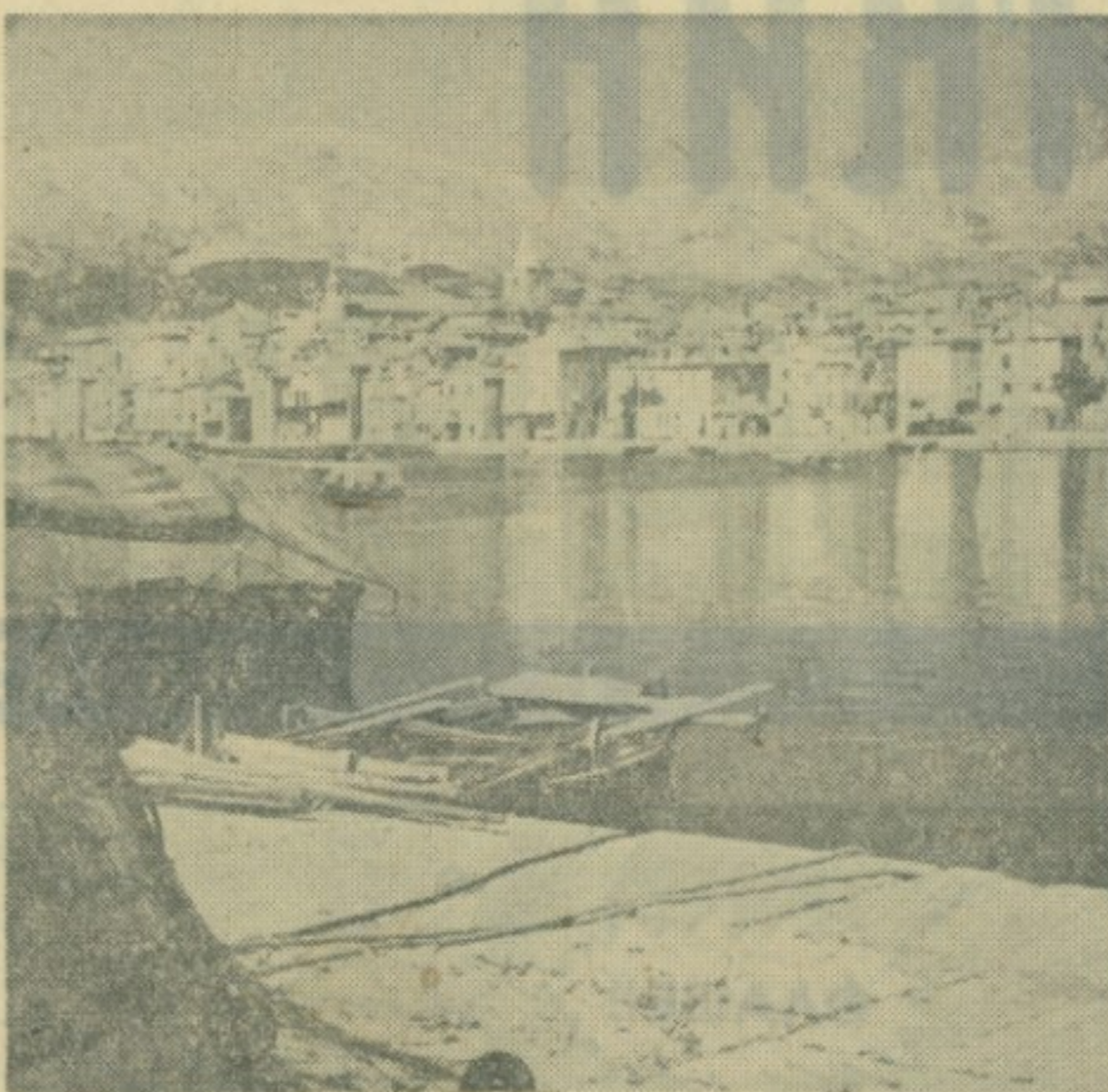
БАШКА НА КРКУ

Башка је старо приморско насеље и познато на све купалиште на југоисточној страни острва Крка. Две голе камене косе — Обзова (569 м) и Гајен (463 м) штите је од ветрова са југозапада и североистока, док се северозападно од насеља пружа најпотомији део острва са њивама, воћњацима и виноградима.

Место се први пут помиње 1380. године, када су Млечки разорили средњовековно насеље Башку. Оно се налазило на месту где је данас гробље и црква Св. Ивана, некадашња жупна црква. Садашња Башка састоји се из два дела која се у многоме разликују старијег, са кривудавим

уским улочицама и многим ћорсокацима; у њему су зграде с малим прозорима, балконима и димњацима интересантних облика, други новији део Башке, саграђен је дуж плаже — ту су хотели, одмаралишта и виле.

Пешчана плажа Башке дуга је око 1800 м. Многи стручњаци за туризам и гостопријемство сматрају је за најлепшу плажу у Хрватском приморју. Њена лепота као и гостољубивост мештана привукли су у Башку прве хиљаде туриста већ почетком овог века. Годишње Башку посети око 6 хиљада туриста, од којих више од половине сачињавају странци. До ње се стиже бродом из Ријека после 4 часа пловидбе.



ПОГЛЕД ИЗ ПРИСТАНИШТА



ЖИВЕЛЕ СВИЊЕ!

Случај који ћемо вам испричати одиграо се почетком овог века у близини Сиднеја у Аустралији. Пароброд „Брисбејн“ претрпео је бродолом недалеко од обале: јака стру-

ја навукла га је на подводно стење. Крма је била уништена, а јаки таласи однели су све чамце за спасавање.

Положај је био више него тежак јер је било довољно да се ветар само незнатно појача па да се насукани и већ оштећени брод распадне. А онда је капетану пала на ум необична мисао. На опште запрепашћење путника и посаде наредно је да у море баце неколико свиња пошто им претходно вежу око тела јаке узице. И поред јаке морске струје четвороноги пливачи успели су да се домогну обале. Збило се оно што је капетан предвиђао: свиње су при вукле пажњу рибара. Људи на обали почели су да вуку узице које су биле везане око свиња: на узице су били надо везани тањи конопци, а на ове пак дебела бродска ужад помоћу којих је брод био довучен до обале. Путници и посада „Брисбејна“ били су спасени.

ПРЕВЕЛИКА РЕВНОСТ

Комесар једне полицијске станице у Копенхагену баш је испитивао неког човека оптуженог за крађу, кад се овај једног момента залетео и кроз врата ишчекао испред зачуђеног комесара. Не губећи хладнокрепност комесар је притиснуо алармно звонце и обавестио агента који су седели у приземљу. Они су полетели према ступеништу



и првог човека за којег су наишли зграбили и одвели у хеликopter. Међутим, касније се испоставило да су ухватили једног свог колегу у цивилу, а бегуница више нигде нису могли да пронађу.

АЛЕРГИЈА НА МИРИС КОСЕ

Неки Клем Перин из америчког града Снетла добио је 27. јуна 1961. године развод од своје жене, пошто је судијама показао лекарско уверење у којем се тврдило да му мирис косе његове жене знатно погоршава астму.



АНЕГДОТЕ



„СИРАНО“ МЕЊА СВЕ

Једном је Едмон Ростан, познати француски драмски писац, прочитао у новинама да се продаје неко имање. Видевши га, имање му се допало, али је било прескупо за његов џеп.

— Знате — рече он продавцу — ускоро треба да буде премијера мог комада, па ако успе, свакако ћу купити имање.

Представа о којој је реч била је „Сирано де Бержерак“ и имала је много успеха.

Ускоро је Ростан добио писмо у коме га продавац подсећа на дато обећање.

— Сада је имање искупило мало за мене — одговори Ростан.



ИСКРЕНОСТ

Виолиниста Саломон је давао часове енглеском краљу Ђорџу. Једног дана рече свом ученику:

— Постоје три врсте виолиниста: у првој су они који не знају ништа, другој они који рђаво свирају, а у трећој су добри. Ви спадате у другу категорију.

САВЕТ РУБИНШТАЈНУ

Рубинштајн, познати руски пијаниста једног дана је допутовао у Дрезден где га у хотелу окружише пријатељи. Неки су га молили да им нешто одсвира. После малог нећкања он пристаде и поче да свира. У једном предаху портир му предаде неко писмо.

„Господине, молим вас, писала је једна гошћа из хотела, престаните да свирате, већ одавно је прошла поноћ, а ако и даље будете свирали, онда вам морам дати савет: научите бар боље да свирате!“



ДИВЉЕЊЕ

Једног дана Толстој изненада уђе у своју радну собу и наиђе на овакав приказ: његова жена окружена децом чита једно поглавље „Рата и мира“. Толстој застаде као прикован на прагу и кад је поглавље било довршено одушевљено узвикну:

— Каква дивна ствар!



ГЕНЕРАЛ КОЈИ ЈЕ „УМРО“ 6 ПУТА

ФРАНЦУСКИ ГЕНЕРАЛ БАТИСТ ДЕ МОНМОРЕН (1704—1779)
5 ПУТА ЈЕ ПРОГЛАШАВАН МРТВИМ НА БОЈНОМ ПОљу И
5 ПУТА ЈЕ ОЖИВЉАВАО ПРЕД САМУ САХРАНУ.
МОНМОРЕН ЈЕ СЛУЖИО У
ФРАНЦУСКОЈ ВОЈСЦИ 55 ГОДИНА И
УМРО ЈЕ У 75.

ЈЕДАН ЛОСОС

УХВАЋЕН, МАРКИРАН
И ПОНОВО ПУШТЕН У МОРЕ
НА ОБАЛИ АМАЗКЕ УЛОВЉЕН ЈЕ ПОСЛЕ 42 ДАНА
НА КАМПАНИ — ШТО ЗНАЧИ
ДА ЈЕ ЗА ТО ВРЕМЕ
ПРЕВАЛИО ВИ-
ШЕ ОД 2.300 КИЛО-
МЕТРА

Веровали или не!



ЖЕНЕ С БРАДОМ

НЕУДАТЕ ЖЕНЕ У ПЛЕМЕНУ
СУКСИ У СИБИРУ,
УЛЕПШАВАЛЕ СУ СЕ НЕКАД
НА ТАЈ НАЦИЈИ ШТО
СУ КРОЗ КОЖУ НА БРАДИ
ПРОВАЛАЦЕ ИГЛУ С
КОНЦЕМ КОЈИ ЈЕ ЗА СО-
БОМ ОСТАВЉАО
БРАДЕ

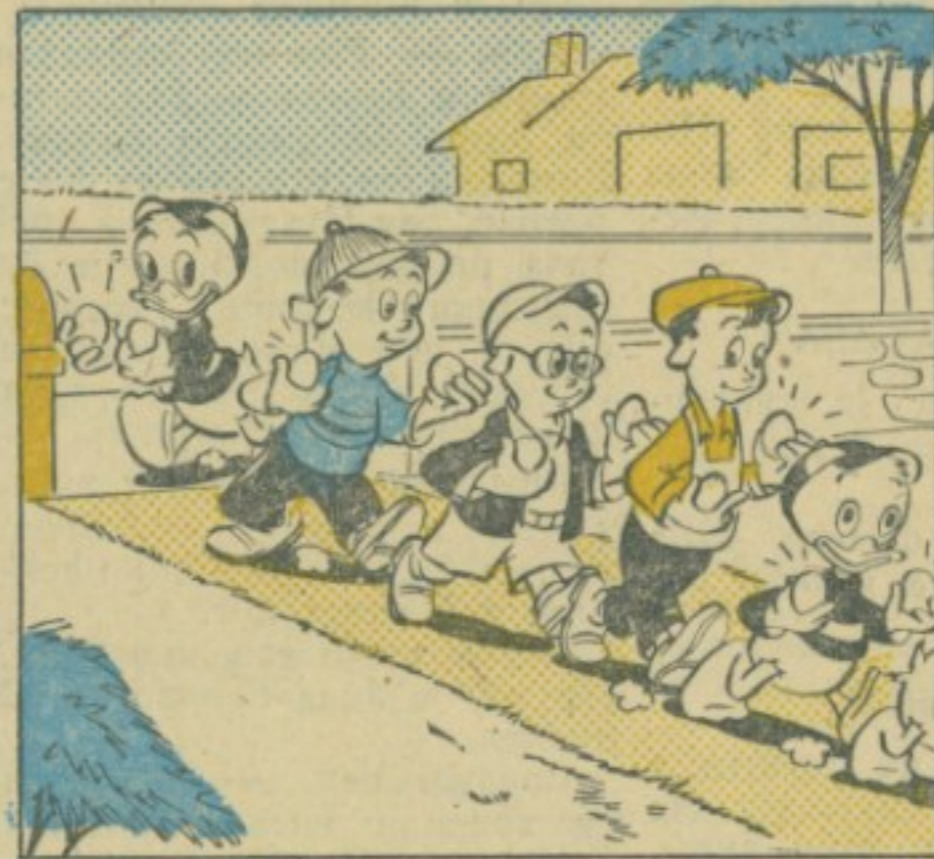
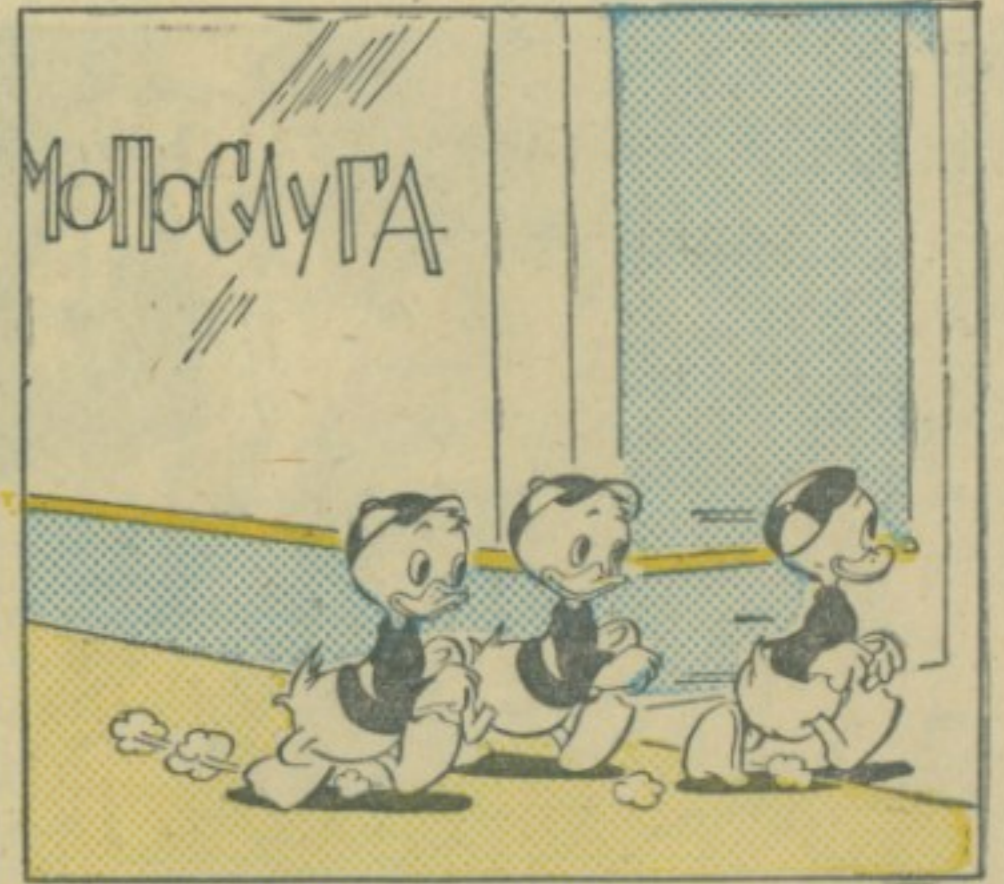
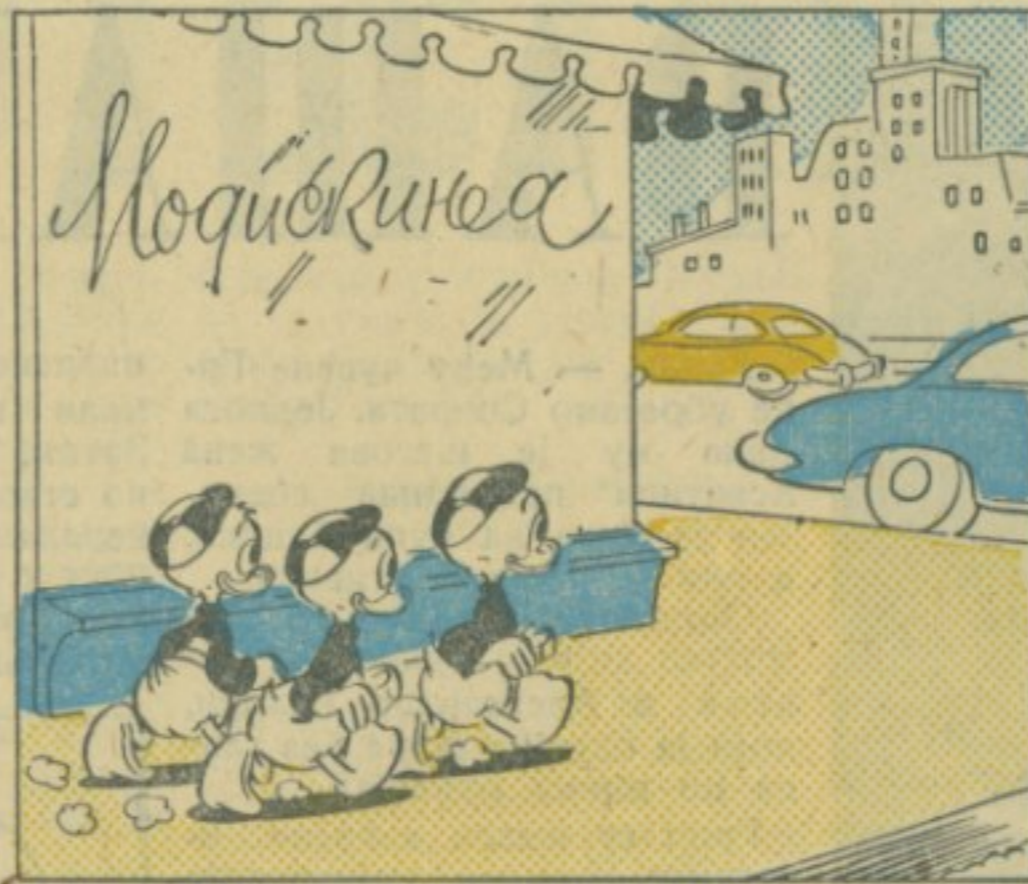
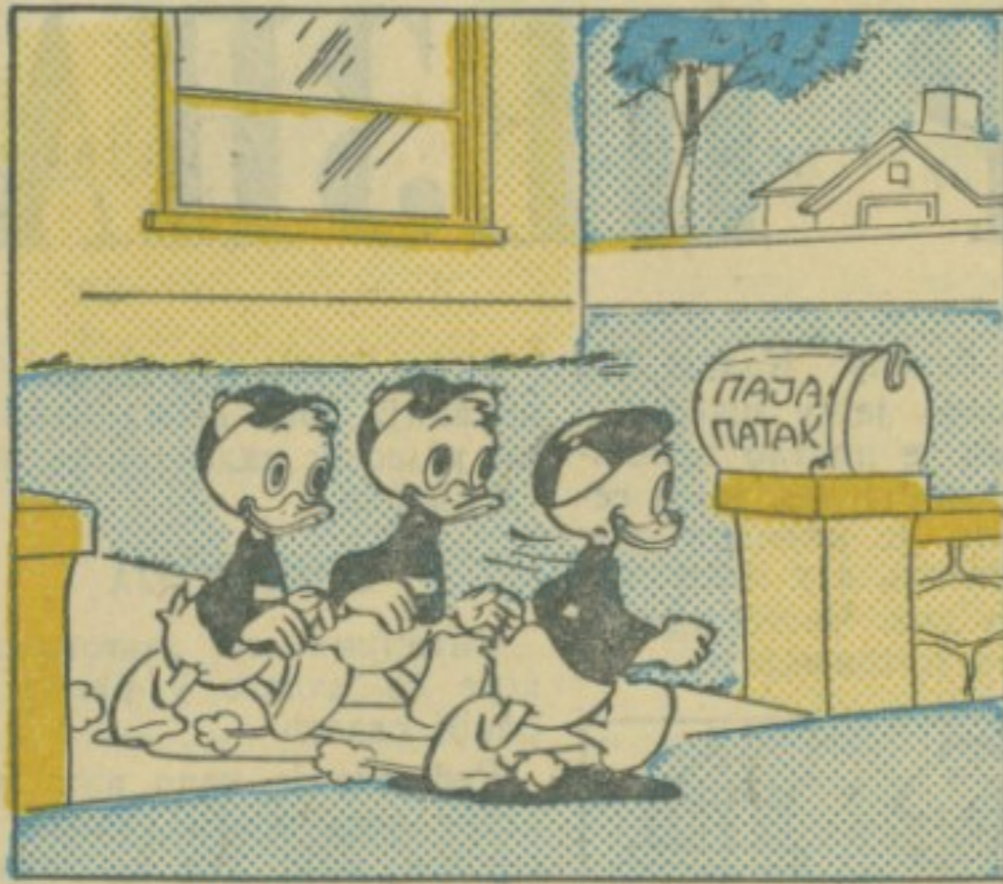
ТАКОЗВАНИ СУМПОРНИ СУНВЕР

ЈЕДИНА ЈЕ ЖИ-
ВОТИЊА КО-
ЈА МОЖЕ ДА РА-
СТВОРИ КУШ-
ТУРЕ МОРО-
КИХ ШКОЉКИ
У КАЛЦИЈУМ
ОД КОЈИХ СЕ
КУШТУРЕ
ПРЕТЕЖНО
САСТОЈЕ

ДО МАНАСТИРА
САГРАЂЕНОГ НА ВРХУ ЈЕДНЕ
ВИСОКЕ СТЕНЕ У БЛИЗИНИ
АДУЕ / ЕТИОПИЈА /
МОЖЕ СЕ СТИКИ САМО ПОМОКУ
КОНОПЦА СПУШТЕНОГ СА ИВИЦЕ
ОКОМИТЕ ЛИТИЦЕ

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК



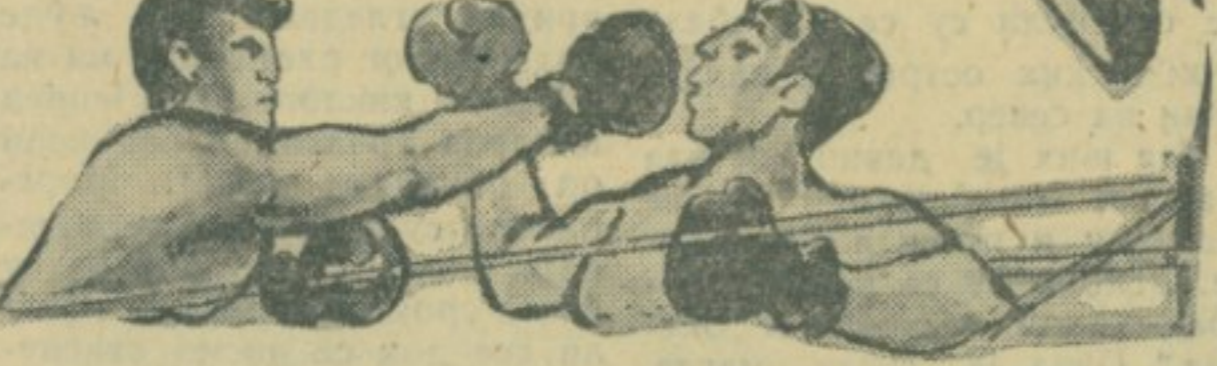
СПОРТ

НАЈВЕЋИ БОКСЕРИ СВИХ ВРЕМЕНА

Тада се десило оно што се данас назива „чувених четрнаест секунди Чикага“. Седма рунда: Демпсијева ударац левом руком погодно је Тенија у браду. Светски првак се срукао низ конопце у ринг. Судија Бари почео је да броји. Демпси се није одмицао од палог Тенија. Судија је престао да броји и силом одвукао Демпсија у неутрални угао. Сто педесет хиљада гледалаца било је ван себе. Бари је даље бројао. Код „девет“ Тени се тешком муком подигао придржавајући се за конопце и почео даље да боксије. Цео свет је касније тврдио да он није лежао на поду девет него четрнаест секунди! Лагано бројање спасло је Тенију титулу светског првака јер је он меч добио на поене.

Три године је Брадок остао светски првак али се у међувремену на боксерском небу појавила нова звезда која је убрзо све надмашила својим сјајем: млади црнац Џо Луис Бароу, који је у светску историју ушао као Џо Луис. Рођен је у жаркој Алабами као берач памука. Његов успон ишао је преко уништених каријера. Онај кога је Луис поразио никад више није могао да боксије. Америка је добила новог идола.

После победе над Брадком и Шмелингом Џо Луиса више ништа није могло задржати. Он је све немилосрдно обарао, све осим једног: свога пријатеља и ученика Изар-нази је Метузалемом боксерског спорта, чекао је тринаест година на своју животну шансу. Када ју је дочекао искористио ју је: насрнуо је на Чарлса и претео му титулу. „Заборањени човек боксерског спорта“ коначно је успео. Први који му је честитао био је Ернест Хемингвеј. Тиме је црна гројка светских првака са Луисом, Чарлсом и Волкотом достигла кулминацију. Ускоро је публика аплаudirала новом мајстору тешке категорије, овога пута белцу: Роки Марћано, сину једног италијанског обућара који је емигрирао у САД. И данас се у спорту о њему говори као



Прича се да је Ал Капоне следећег јутра рекао Тенију: „Изгубио сам 50.000 долара за то што сам се кладио на Демпсија, али си ти стварно најбољи.“ Тени је одступио непотучен. Његово место је заузео Дек Шарки. Шаркију је одузео титулу италијански цин Примо Карнера; али ју је изгубио у мечу против „кловна у рингу“ Макса Бера. Једанаест пута је овај оборио светског првака на под, а кад је освојио титулу отишао је на филм и тамо почео да игра и пева. То је, наравно, штетило његовој боксерској каријери. У борби против Ирца Џима Брадока Беров победоносни смешак је из рунде у рунду нестатао са његова лица. На крају се Брадок смешио ованчан лаворовим венцем.

да Чарлса, коме се супротставио 1949. године — пошто је титулу првака носио већ пуних дванаест година. „Ти си мој отац и пријатељ“, рекао је Изард Чарлс уочи меча Џо Луису, за све имам теби да захвалим. Али ма колико ми било жао мораћу да те гучем нокаутом а при томе ћу плакати.“ Тако је Чарлс постао светски првак, али никада није достигао величину свога претходника. Није дуго био шампион. Џо Волкот, у 42. години

„најјачем борцу који је икада ступио у боксерски ринг.“ Марћано, који је као дечак прао тањире, гурао бурад са пивом и чистио снег, израстао је у човека изузетне снаге. Он је тако тешко потукао Џо Луиса нокаутом, да овај никад више није ступио у ринг. Систематски се спремао за борбу са Волкотом. У току тринаест рунди технички далеко бољи Волкот имао је за мету свог белог противника док га овај није оборио страшним ударцем де-

сном руком. Волкот је лежао непомично док судија није раширио руке изнад њега. То је било 1952. године. Четири године касније одступио је Марћано — непобеђен.

За титулу апсолутног светског првака требало је да се бори Арчи Мур са младим црнцием Флојдом Патерсоном који је 1952. добио олимпијски турнир у Хелсинкију. Патерсон је потукао већ старијег Мура и релативно дуго задржао титулу. Нико за њега није представљао опасност док се није сусрео са Шведанином Ингомаром Јохансоном Овај га је оборио на под већ у првој рунди. То се понављало седам пута док Патерсон није у трећој рунди беспомоћно изнесен из ринга.. Сада је Европљанин носио највећу титулу.

Пошто је постао популаран, Јохансон је занемарио тренинг због филма. Патерсон се повукао и тренирао. Кад се осетио довољно снажан изазвао је Јохансона на реванш-меч. Све до тада, 20. јуна 1960. сматрало се да се побеђени више не враћају. Још никада, напиме, ниједном светском прваку који је изгубио титулу није пошло за руком да је поново врати — ни Демпсију, ни Шмелингу, ни Луису. Ову серију прекинуо је Патерсон када је потукао Јохансона.

Патерсон је после тешког пораза у борби против „ружног медведа Сони Листона“ уз погрде и псовке напустио Америку. Листон је постао светски првак, али је титулу изгубио у борби против Касијуса Клеја. Листоновог дружења са криминалцима и Клејевог брбљања свет је већ био сит. Једино је сигурно: нико не мисли ни на Листона ни на Клеја кад говори о „највећим боксерима свих времена.“

Уређује: Паја Патак



ШИЉА О ТЕСТАМЕНТУ

Шиљу, студента, нита професор на испиту:
— Шта је потребно за један тестамент?
— Мртвац и имање — одговори мирно Шиља.

билу. На његово питање зашто је толико журно кроз град кад зна да је то забрањено Шиља је одговорио:
— Било је толико непажљивих возача да сам пожурио да побегнем да и сам не бих настрадао.

НЕ РАЗУМЕ ЧОВЕК

Шиља се вратио са пута по Енглеској на прича Паји:
— Стварно не разумем како Енглези немају више саобраћајних несрећа кад сви возе позрешном страном?

НЕ МОЖЕ ДА ГЛЕДА

У трамвају Попај седи затворених очију. Једног момента један постарији човек га додирне и каже:
— Извините што вас узнемиравам, али видим да спавате на се бојим да не пропустите станицу.
— Хвала, не спавам, само држим затворене очи.
— Вероватно вам светлост смета — упита човек.
— Ма, не! Само не могу да гледам ове сироте жене како стоје.

НЕМОГУЋИ ПЕТАР

Паја Патак налази се у гостици код неких својих пријатеља у чијој кући живе три генерације. Једног тренутка зазвони телефон, домаћица подиже слушалицу и пита:
— С ким желите да разговарате? Са Петром оцем, Петром сином или немогућим Петром.

ВИДЕЋЕ ОН...

Мали Влаја прича ујма Паји сан који је те ноћи сањао:
— Било је толико злих животиња које су се тукле и урале. Да знам само како сам се уплашио.
— Па ти знаш да је то само сан — умирује га ујма Паја.
— Нека, нека, видећеш ти вечерас кад засниш, како је то страшно — одговори му Влаја.

НЕПАЖЉИВИ ВОЗАЧИ

Саобраћај на мотору се добро ознојио док је успео да заустави Шиљу у аутомо-



ВАШАР НЕЗНАЛИЦА

Грчка. — Међу чувене Грке убрајамо Сократа. Једнога дана му је његова жена Ксантина приредила сцену, јер је хтео да купи бицикл, а она се томе противила.

Остали славни Грци су: Демостен који је муцао од рођења и Александар Велики, који је одгајио коња без главе по имену Букефал.

Грци су имали изврсне уметнике. Њихово најчувеније дело је Милоска Авенија.

Рим. — Рим су основали Ромул и Кумул — два детета која је родила вучица. Римљани су морали да воде ратове, док Италија није постала полуострво. Касније су заменили војнике гускама: оне су јеле мање, а правиле су јачу буку. Захваљујући њима спасен је Капитол.

Римљани су градили: вијадукте, архидукте и камене путеве, од којих је најпознатији Млечни пут.

Исуса су разапели на крст, јер га је Јуда продао за 20 долара.

Средњи век. — Племићи су градили високе замкове, да би имали сунца преко целог дана. Увек им је било досадно. Сироти људи! Тада нису имали аутомобиле, а радио је био права реткост. У средњем веку су гладне године биле честе, и људи су се убијали да би избегли смрт.

Краљеви су често ратовали против властеле-гангстера.

Крсташи су носили са собом фотографије својих жена и деце. По повратку кући, били су срећни кад би нашли нову децу око своје верне супруге.

Кинези су измислили барут и употребљавали су га приликом прославе свог 14. јула.

Три претече француске револуције су Жан, Жак и Русо.

Генерал де Гол је рођен у

париском базену. Кад је био мали ишао је у школу... Затим, чим је постао довољно стар, наименован је за генерала. Он је највиша личност у држави, а у маси изгледа као див. Често иде на занимљива путовања.



Увек је обучен као да је недеља. Када држи говор, говори их из главе, као да је научио напамет. Наилази се у речнику.

Исаак Њутн је открио гравитацију. Она се најбоље види у јесен: када лишће пада са дрвећа.

БИОЛОГИЈА

Витамини су животињске које се налазе у рђаво опраној салати.

Рефлекс је када вам друг истог часа врати ударац пеницом који сте му задали.

Срце је орган који служи за љубав.

Да би се уништили штетни инсекти употребљава се прах који се зове ПТТ.

Пчела је инсект из фамилије хеликоптера.

Корњача је у ствари врста шкољке, која има шест рупа: за главу, реп и четири ноге.

Веверица је животиња, чији реп личи на перјаницу какву носе мускетари.

Зеца је плашљива и хранљива животиња.

Животиње које нам дају вуну су: овца, коза и пингвин.



Мачка је четвороножна животиња: две предње шапе јој служе за трчање, а две задње за кочење. Њено тело на почетку има главу, а на крају реп.

Већ више од једне деценије влада у Француској извесна криза у систему и начину образовања деце у основним школама и гимназијама. Она се најочигледније манифестује кроз јачке писмене задатке и при усменом испитивању. Међу јачким одговорима има и правих ремек-дела „зеленог“ хумора, и бисера глупости и незнања, али и логике и духа. Због тога их неки француски професори и хумористи већ годинама бележе и пишу о њима, не зато да би се уживало у глупости, већ да би показали да деца логички мисле и да корен глупости и незнања треба тражити у систему и начину образовања.

Ево неких од тих „бисера“ које је скупио Жан-Шарл и објавио у књизи „Вашар незналица“.

— спеване у славу цара Наполеона. Италијанска вина су дивна, као на пример, Асти и Агата Кристи.

МАТЕМАТИКА

Паралелоипед је животиња, чије су две и две ноге паралелне.

Квадрат је фигура која има прав угао у сваком ћошку.

ФИЗИКА

Тела се шире на топлоти, а на хладноћи се скупљају. На пример: леги су дани дужи, а зими краћи.

Архимед је узвикнуо „Еурека!“ када је у кади пронашао свој сапун.

ИСТОРИЈА

Египћани су често убијали људе да би од њих правили



мумије. Мумије су умотавали у хиџероглифе, а затим их стављали у пирамиде. Пирамиде су у ствари гробнице фанфарона. Састојале су се из мртвачнице и ресторана у приземљу. Имале су много ходника да би заварале научнике.

Хебрејци. — Најславнији Хебрејац звао се Мојсије, а живео је у првом делу Библије.

ГЕОГРАФИЈА

Земља се дању окреће око Сунца, а ноћу око Месеца.

Меридијани секу Земљу на 24 дела. Они служе за обртање Земље око Месеца.

Картароши праве географске карте.

Најпознатија река је Дунав. То је интернационална река, јер се у свим земљама пева „На лепом плавом Дунаву“.

У Великој Британији и клима и реке су влажне. Тамо је на престолу једна краљица. Постоје и две куће: кућа лордова и кућа милорда.

У Холандији свака четврти становника имају по једну краву.

Најпосећенији туристички град је Напуљ, познат по политанским аријама које су како нам сам назив каже —

Радио у шеширу

За последњи енглески „крик мушке моде“ сматра се проналазак једног шеширице који је у шешире, иначе омиљени део гардеробе Енглеза, угра-

дио мале транзисторе које је повезао са жицом која се увлачи у ухо. Тако је омогућио својим купцима да слушају радио и на улици.

БЕЗОПАСНО ПРАЊЕ ПРОЗОРА

Раније је живот перача прозора био скопчан с многим незгодама док је данас много безбеднији. На слици видимо перача који чисти прозоре на ресторану околних ТВ торња у Лондону — највишој грађевини у Британији. У свом раду чистач једноставно стоји у статичном че-

личном боксу а прозори се крећу испред њега док се цео ресторан за 25 минута не окрене укруг. Торањ је висок 190 м а на њему се налази и антена висока 13 м. Главна функција антене је да предаје и прима микроталасне везе за ТВ и телефонску службу.



СУКОБ С БОГОВИМА

СУКОБ С БОГОВИМА

С едамнаести век... Северно море сматрано је почетком бескрајног океана који се простире још даље на север. Веровало се: негде у њему, међу острвима, налази се вртлог — Малстрем у који се стичу воде свих океана. Прогутавши воду, страшна пучина је опет избацује: тако настају осеке и пливне. Насред океана стоји огромна магнетска стена која привлачи све бродове који крај ње плове — „бродови на којима има гвозђе не могу се назад вратити“. Такве приче могле су се слушати у тмурне дане, крај тог огњишта, али пловити тим океаном!

Још почетком наше ере, за поведник римске коњице и пријатељ песника Овидија, пловио је северним морима. Он је написао: „Богови зову натраг и забрањују очима смртника да сагледају крај света. Јер ми веслима својим узнемиравамо туђе море и свете воде и нарушавамо мир обиталишта богова!“ Ипак, неколико фризијских

дворана одлучили су да се супротставе боговима: железни су да та чуда виде сопственим очима и око 1040. године отиснули су се од обала Фризијских острва и залповили на север.

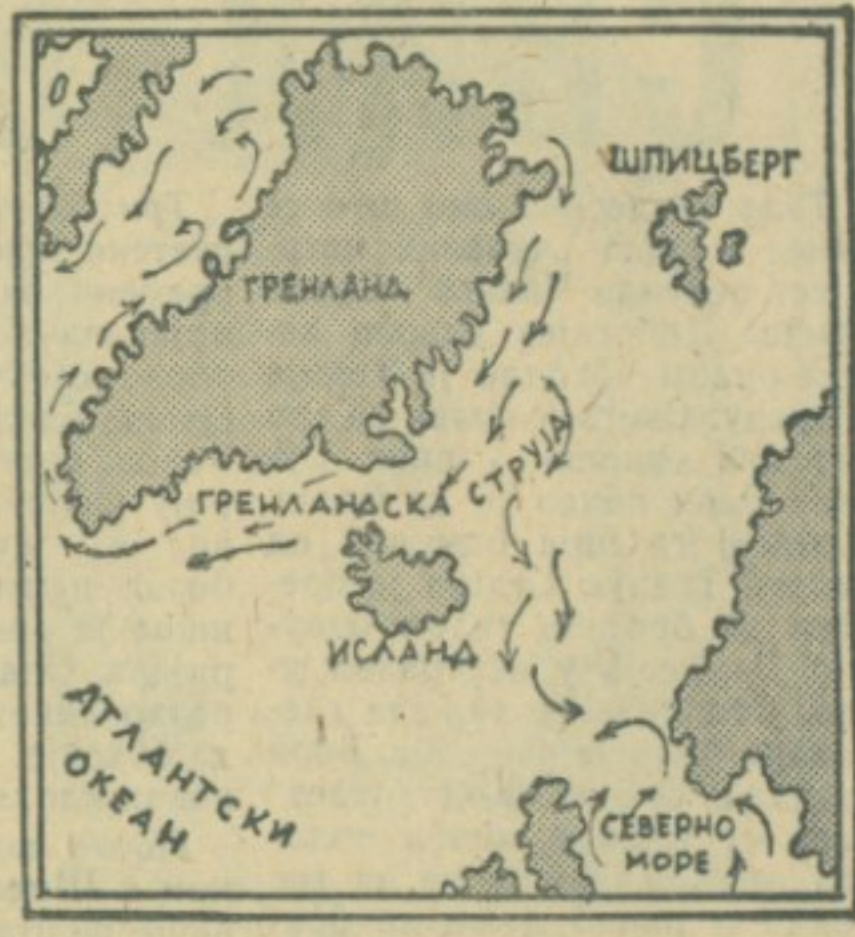
Иза њих је давно остала Данска; приближили су се Исланду и прошли крај њега. Ускоро су се нашли „посред ледом покривеног океана“. Пала је густа магла. Њихов брод захватила је „струја ђудљивог мора и носила их према провалији без дна која гута све морске струје“. Али, веслачи су прионули на весла, избавили се те струје да би их захватила друга. А тада се пред њима указало острво „са свих страна заштићено високим стенама као утврђени град зван зидом“.

Морепловци су се, држећи спремно оружје, искрцали на острво. Угледали су пећине: „Пред улазом у сваку пећину — причали су касније — биле су гомиле посуђа од злата и других метала које међу обичним смртницима

сматрају ретким и драгоценим“. Добрабили су то благо и потрчали према бродовима. Иза себе су чули тешке кораке, а када су се „осврнули угледали смо људе чудовишног раста које ми на зивамо киклопима. Испред киклопа трчали су пси већи од обичних паса“. Морепловци су успели да се дочепају бродова а „дивови су нас с громким крицима гонили све док се нисмо отиснули на отворено море“.

Страшни морски вртлог у ствари је Источногренландска струја. Киклопи и огромни пси — оптичка варка. Познато је, наиме, да се учесницима Нордшелдове арктичке експедиције (19. век) у густој магли, и то на малом растојању, од морског галеба учинио медвед, а од мале лисице — ирвас. Ескимима, на које су Фризи вероватно наишли, заиста су држали дивље псе који су им се у густој магли могли учинити огромним.

А благо? Научници претпостављају да су Фризи, по обичају тог времена, на свом повратку опљачкали негде то благо па су, да би сакрили истину од благочестивог архиепископа, измислили причу о злату пред пећинама. Архиепископ Алебранд, на чијем се сведочењу и замишља ова прича, био је даровит научник и истакнут државник свог времена, па није искључено да је баш он опремио експедицију фризијских дворана — прву у историји која је кренула према Северном полу.



КРАЈ НАЈСТРАШНИЈЕГ ПИРАТА НОВОГ ВЕКА

Едвард Тич, назван Црна Брада, имао је стравичан изглед и већини својих непријатеља утеривао је страх у кости већ самом својом појавом.

Едвард Тич, у 18. веку преко груди све до појаса. Одело му је било покривено мрљама од вина, хране, масноће и крви, а бројна места, где су му непријатељска танад испепали одело, „крпи“ је чиоама. Са главе су му штрчале велике уши, избрздане оживљима, очи су му биле закрвављене, нос изломљен, а на дебеле, модре усне често је ударала пена јарости и пијанства.

Тич се брзо истакао и постао Хорниголдов миљеник. Убрзо је већ пловно самостално уливајући страх богатим трговцима чији су бродови пловили Атлантиком.

Тич је имао огромну и изузетно црну браду која му је давала застрашујући изглед. По тој бради је и добио надимак Црнобради. Косу никад није секао, а брада му је масна и накомтрешена, падала

преко груди све до појаса. Одело му је било покривено мрљама од вина, хране, масноће и крви, а бројна места, где су му непријатељска танад испепали одело, „крпи“ је чиоама. Са главе су му штрчале велике уши, избрздане оживљима, очи су му биле закрвављене, нос изломљен, а на дебеле, модре усне често је ударала пена јарости и пијанства.

Када је кретао у напад Црна Брада је настојао да свој, по природи страхан, изглед учини још страшнијим. Описао би неколико пиштоља и бодежа, браду би уплео у кике а свој огромни тророги шешир навукао на дебеле и замршене веће. Пре но што би пошао на непријатељски брод, у борбу прса у прса, палио би врхове браде и косе уплетене у кике, који су претварали његову главу у бакљу која је шиштала и претила сваког часа да експлодира. Изглед оваког страшња навео је многе сујеверне морнаре да поверују да имају посла са самим ђаволом. Занимљиво је да је тај страшни пират, који је немилосрдно пљачкао бродове, имао обзира према људима и њиховим животима. Оне, који му се нису сувинше одупирали, није убијао.

Црна Брада је био ђуљив. Једно вече које би он са својом обесном бандом провео у некој кафани, могло је њеног власника да учини богатим или да га неповратно упропасти. Дешавало се да добро одмереним хицима пиштоља полеме све боце и лампе али и да заспу златом до колена механицију и његове момке.

Почетком 1818. године Црна Брада је напустио Ново Провиђење и, пошто је далеко од обала Хондураса опљачкао неколико бродова, стигао у место Бат у Северној Каролини. Том колонијом је тада, као гувернер, управљао Чарлс Иди. Верујући да нема силе на свету која би америчке обале ослободила од гусара, Иди је званично амнестирао Едварда Тича и одобрио му да користи Бат као своју базу. Пристаниште се налазило на средокраћу главних пловних путева који су водили из Америке у Европу и било погодано као пијаца за продају робе опљачкане у осталих 13 енглеских колонија на америчком тлу. Захваљујући савезништву са овим пиратом пристаниште Бат, Северна Каролина и гувернер Иди су ускоро доживели невиђени просперитет. Ослањајући се на заштиту три гобројних залива Тич је изненада искрсавао, пљачкао туђе бродове и још брже ишчецавао. Тако је он сакупио баснословно благо, које је ушло у легенде свих поморских народа. Међутим, упркос многих трагања то благо до данас није пронађено.

Док је гувернер Северне Каролине Иди и даље упорно шитио Тича, гувернер Вирџиније, Александар Спетсвуд, је склопио савез са лоручником британске морнарице Мајнардом да ликвидира



Црну Браду. Знајући да тешки ратни бродови нису погодни за маневрисање у плитацима залива, Мајнард је специјално наоружао два брода са плитким газом, скинуо са њих топове и свим људима дао само лако оружје. Укупно су оба брода имала посаду од 50 људи док је Црна Брада имао на располагање 25 пирата.

Једног летњег дана 1718. године Мајнардов експедицио

ни корпус се упutio у правцу Окрекук Крика, базе у којој је био уковљен Тичев брод. Дошавши до залива Мајнард је одлучио да због осеке одложи напад до зоре. Тич је осетио да се напад одлаже до плиме али му гусарска част није дозвољавала да искористи мрак и умакне. У току ноћи је својим момцима дао задатак да праве нарочите бомбе које је назвао „бомбе Црне Браде“. Бомбе су пуњене барутом, куршумима, стаклом, оловом и комадима гвозђа а из грлића је вирио фитиљ. Тако је Црна Брада претеча проналазача данашњих ручних бомби. Затим су припремили топове и читаве пирамиде ђулади.

Магла се још није била подигла када је поручник Мајнард издао заповест за напад. Два брода су се сасвим приближила Тичу, који је са спретношћу искусног поморца искривио свој брод. У јутарњој тишини се проломчила експлозија, огањ се сручио на палубе Мајнардових бродова на којима се ломљаво катарки и дрвенарије мешала с јауцима рањених. На оба брода је убијено 29 људи.

У нади да тобице Црне Браде неће имати времена да поново напуне своје топове Мајнард је ујурбано припремао своје људе за јуриш. Тич је схватио његове намере и удаљујући се у своје бомбе дао је наредбу: „Напусти топове. Припремите бомбе и сачекајте да се два брода додирну па их онда баците!“ Међутим, Мајнард је чуо ово наређење па је својим људима наредио да сићу у утробе бродова.

Чим се један од Мајнардових бродова приближио гусарском, киша бомби се сручила на његову палубу. А кад се овај ватромет стигао Тич је са својим људима, у диму, високо машући сабљам и пиштољима јуришао на палубу енглеског брода. У том је тренутку Мајнард наредио да се поклопци на па-

луби отворе и са својим људима је насрнуо на пирате који су веровали да су скоро сви Енглези мртви. Тада је почела једна од најжешћих битки у историји гусарства. Њен исход је одлучен доласком помоћи са другог енглеског брода.

Главно оружје гусара су биле велике сабље тешке седам до осам килограма. Насупрот њима енглески морнари су били наоружани лаким мачевима којима су спретно баратали. У борби прса у прса ватрено оружје тог доба могло је послужити само једним својим пуњењем. После тога оно се, као неупотребљиво, морало бацити.

Убрзо су сви пирати избачени из строја. Само је Црна Брада и даље пркосио десетоструко надмоћном непријатељу. Циновска стаса и оријашке снаге, неуморно је лежала тела десетак посечених морнара. У једном се тренутку Мајнард ишчупао из метежа и пошао према Тичу. Подметнуо је свој мач али га је Тич једним замахом поломио. Преосталим делом мача Мајнард је ударио Тича по лицу. Пират је, још бешњи, насрнуо на Енглеза. Тада га је Мајнард метком из пиштоља ранио у раме и још више разбеснео. Тичева тешка сабља била је већ над вратом несрећног официра када је један од енглеских морнара пришао пирату с лева и халебардом му нанео ударца, одсекао му је уво и расекао део врата и рамена. Тич се затегнуо. Међутим, у њему је било непресушено врело снаге и још увек је махао сабљом и борио се против 20 људи.

Најзад је моћни Едвард Тич, страх и трепет обала Америке, умро стојећи, борећи се до последњег даха, у најжешћем од свих бојева краљевих морнара са гусарима. Само неколико тешко рањених пирата остало је у животу. Сви енглески морнари, па и сам Мајнард, били су тешко рањени.



О КАМИЛАМА, ЂУРКАМА И ТРКАМА

КАМИЛА — АМЕРИКАНКА

У нашој је свести камила већина камила из Африке и Азије. Међутим, ма колико то необично изгледало, камила је тамо приспела из — Америке. Пре четрдесет милиона година кад се клима потпуно разликовала од данашње камиле су крстариле Северном Америком. На месту данашњег Беринговог мореуза у то далеко време је постојала превлака која је касније нестала за време великог леденог доба. Спасивајући се од леда, камиле су се „преселиле“ у пустиње југа. Тамо су се прилагодиле животу у пустињи: на виле да се хране трњем и другим, за краве несварљивим биљкама и да дуго издрже без воде. „Прилагодиле се“ кажемо, јер су се према тврђењу доктора Веба, про-

фесора биологије на Универзитету у Флориди, камиле, чији су фосилни остаци на-

НЕПРИЗНАТИ ПОБЕДНИК

У Паризу је 1900. године одржана необична трка домаћих животиња. У трци су могле учествовати само животиње које су припадале париским дамама. После веома строгог „решетања“ у јуни избор је ушло свега десет учесника: једно лавче, један јужноамерички мајмун, гуска, морска кока, овца, ђурка, петла, корњача, црно јаре и једна буба-јеленак. Стартној су линији најпре пришли лав и јаре и трка умало није била отказана јер су тркачи били нетрпељиви. Али, овај је споразум био брзо заглашен и судија је дао знак за почетак. Буба-јеленак је стартовао али се брзо заплела у траку којом је била везана. „Газдарница“ лавиња је покушала да подстакне свог љубимца

ђени, као и остали преживари, некада храниле обичном травом.

ЂУРКА — ПУТНИЦА

Сага о птици-путници, која је у току своје историје обила готово читаву Земљу куглу, почела је у време када су шпански конквистадори продрли у Мексико и Јужну Америку и опљачкали ацтечко злато. Поред гомиле злата и златних предмета они су отели и неколико великих птица које су биле својина краља Монтезуме. Ако је веровати старим хроникама, шпански путник Франческо Фернандез, враћајући се у до мовину, 1519. године, пренео је те птице у Шпанију одакле су оне касније, доспеле у осталу Европу и Малу Азију.

Када су ђурке стигле у Енглеску добиле су тамо име „терки“ јер су Енглези сматрали да је Турска њихова стојбина. У Италији, Русији, Француској и неким другим европским земљама мислило се да ђурке потичу из Индије па су им и дали име — индијска кока.





ОБЛАКОДЕР У ЦУНГЛИ

На нашем цртежу није представљена ни стражарска кула ни сигнална станица. Тако изгледају куће на неким острвима Нове Гвинеје. Становници у овим „облакодерима“ не страхују од отровних змија и дивљих звери.

НЕ ЗАБОРАВИТЕ НИКАД...

Један хотелијер из Чикаго поставио је у свакој од својих хотелских соба следеће натписе: „Не пушите у кревету! Сетите се највећег чикашког пожара!“

Једнога јутра, испод једног од ових натписа гост је долао оловком: „Не пљујте у соби! Сетите се поплаве Мисисипија!“

ПРЕОКРЕТ У ЈЕДНОМ ЖИВОТУ

Данас славни фото-репортер „Лајфа“ Гордон Паркс — упознао је у младости, попут многих других црних дечака, глад и беду. Препуштен улици био је на најбољем путу да постане криминалац. Срећом, у одсудном тренутку његова је рука уздрхтала. У својој аутобиографији Гордон Паркс је описао тренутак који је одлучио његову судбину.

„Имао сам 16 година када ми је мајка умрла. Наша породица се растурила. Напустио сам Форт Скот у Канзасу и отишао да живим са сестром и њеним мужем у Сен Полу. Са зетом се нисам слагао и он ме је, после једне жестоке свађе, избацио на улицу. По хладном времену, било је више степени испод нуле, потражио сам топло склониште у хали једног пливалишта. После затварања пливалишта шћућурно сам се у једном трамвају који је саобраћао између Сен Пола и Миннеаполиса. Клацкао сам се до јутра, затим су ме као неку врсту слепог путника примили у је-

дан други трамвај. Тако сам, прелазећи из трамваја у трамвај, проживео две недеље. Пар хренвириши представљао је моју једину храну у току тих дана.

Имао сам 16 година. Морао сам почети да мислим о будућности. Чврсто сам одлучио да се не враћам сестри. Војска спаса или неко добротворно друштво нису ми ни на памет падали. Почео сам да помишљам на друга решења, на пример, на крађу.

Никада нисам био ближе криминалу него у зору на дан мог седамнаестог рођендана. Налазио сам се у трамвају

сам са кондуктером, који је био мојих година. Возач је већ био отишао да се загреје у суседној кафани. Кондуктер и ја били смо сами. Окренут мени леђима, момак се упутио задњем делу трамваја. Осетио сам грашке зноја под пазухом а страх ми је као клештима стегао срце. Он је у руди држао свежањ новчаница стегнутих гуницом. Моја шапка је сама од себе дохватила нож са опругом. Споро сам устао и још једанпут бацно поглед око себе. Нигде никога. Дрхтао сам као прут. Кондуктер ми је и даље био окренут леђима. Притиснуо сам дугме и бритко сечиво ножа је искочило.

— Кондуктеру! — викнуо сам.

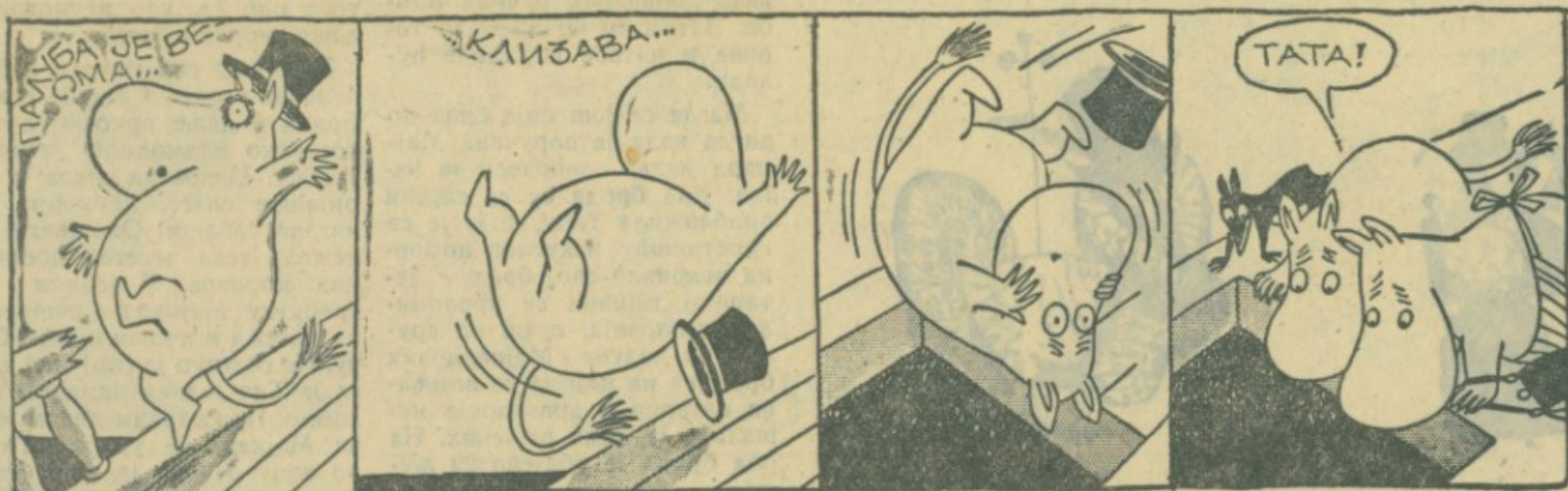
— Шта је! — рече он.

Окренуо се и мирно погледао сечиво ножа. Гледао сам га нетремице у очи, а сваки је дамар у мени дрхтао. Све што је било добро у мени пробудило се.

— Кондуктеру, рекох, да ли



МУМИН НА ПУСТОМ ОСТРВУ



бисте ми дали један долар у замену за овај нож? Гладан сам и немам куће. Наставио је да ме мирно гледа. — Сачувајте га, рече он. Ходите са мном у кафану, купићу вам нешто за јело. Дрхтао сам као махнит. Више нисам знао шта радим. Затворио сам нож. — Извините — рекох посрамљено. — Ништа не мари, одговори он. Затим је извукао два до-



ИЗ МАЛИЈА ПРЕКО ОКЕАНА

„Владар који је био пре мене — забележио је Муса, велики султан Малија који је владао од 1307. до 1322. године — одлучио је да није немогућно видети шта се налази на супротној обали мора ал-Мухит (Атлантског океана).“

И заиста, тај владар је опремно бродове и дајући упутства својим морнарима рекао: „Не враћајте се пре но што доспете до крајње границе океана или пре но што буду исцрпене ваше резерве хране и вода за пиће.“

Протекло је много времена и најзад се вратио само један брод. Кормилар је казао: „Господару, дуго смо пловили, све док нисмо наишли на јаку струју подобну реци. Ја сам ишао последњи, за осталим бродовима. Сви бродови који су били испред мене наставили су пловидбу али тек што су стигли до тог места нестали су један за другим и тако нисмо дознали шта се с њима збило. Ја нисам хтео да се предам власти тог врт-

лага и стога сам се вратио.“

Султан није поверовао кормилару. Наредио је да се саграде нови бродови и сам се отиснуо на море. „И тада смо њега и његове сапутнике видели по слеђи пут. И ја сам постао неограничени господар земље“ — завршава Муса.

Држава Мали налазила се хиљаде километара да леко од океана. И, судећи по томе, султан није имао морске бродове. Његове „две хиљаде бродова“ о којима Муса прича, на којима се отиснуо на океан, највероватније су биле обичне барке за пловидбу по реци Нигеру. Стари народи западне Африке нису знали за једра, а питање је да ли се помоћу весала могло далеко отићи! Никад нећемо сазнати где је и како завршио одважни и разознали Мусин претходник. Сигурно је само једно: његов подухват био је херојски али безуспешан покушај да се преплови Атлантски океан.

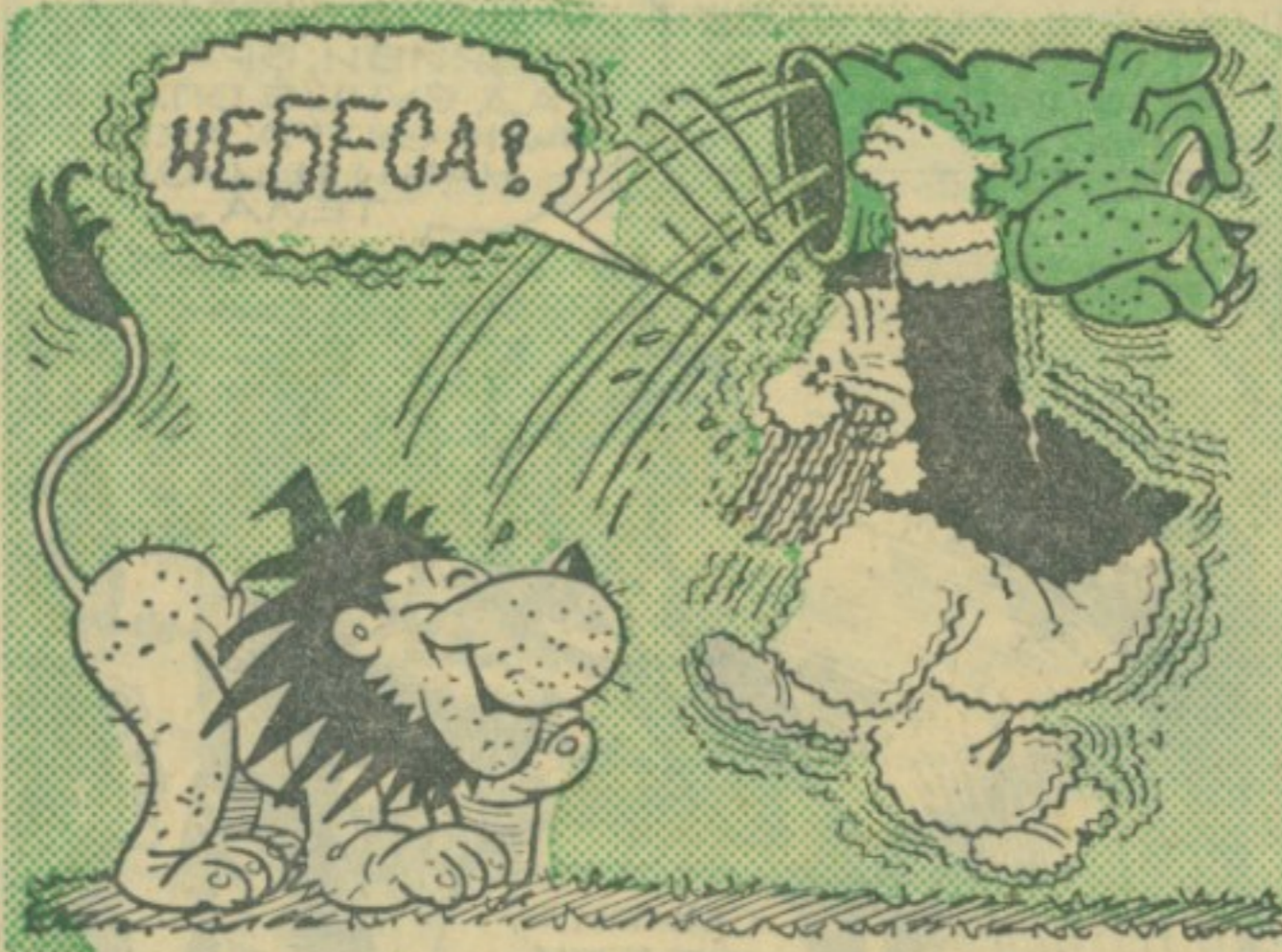
**АНТАРКТИК ВРВИ
ОД ЖИВОТА**



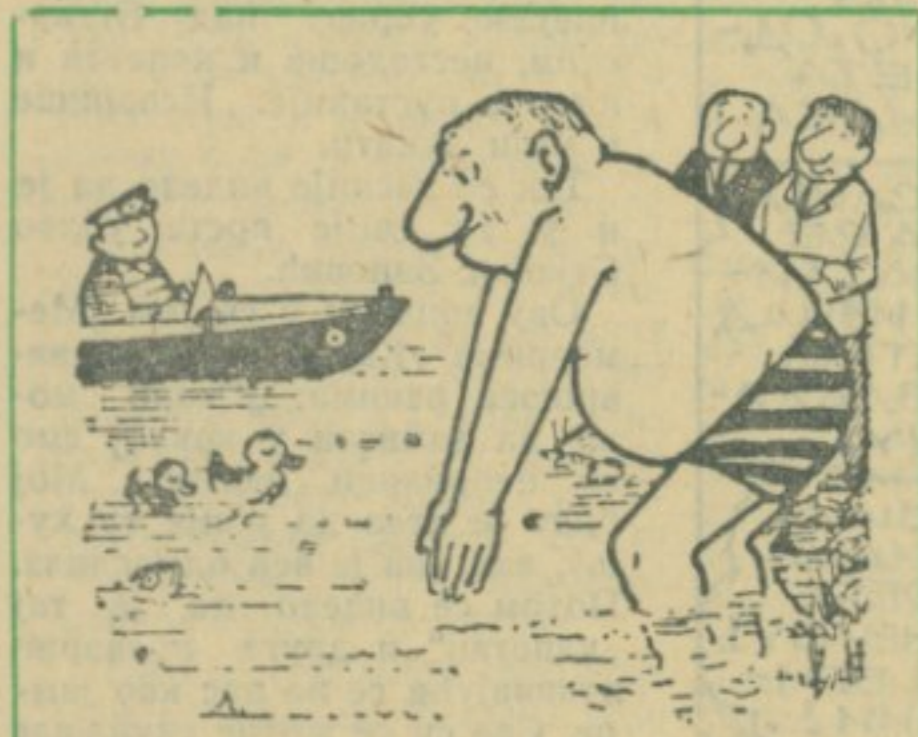
На дно Девисовог и Мора космонаута у Антарктику још једном су спуштена три совјетска истраживача. До данас је извршено 146 оваквих смелих подухвата, а све што је извађено предато је Институту за зоологију у Лењинграду. Ту већ сада има 3000 морских животиња које припадају 500 различитих врста: неке досад непознате рибе, црви, спужве и слично. Супротно претпоставкама да на северу има мање живота у овим морима на простору од свега једног квадратног метра нађе се и по два килограма различитих морских животиња што је, отприлике, исто онолико колико се може наћи у умереним појасевима Земљине кугле.

ИГРА ВАТРОМ

Скок с куле високе двадесет метара у буре с водом на чијој површини гори бензин, свакодневно у Паризу демонстрира шездесет двогодишњи Стенли Канингем.



ДОГОДИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У...



... ПЕНСИЛВАНИЈИ. Раселу Чефију наредио је његов лекар да скине сувишно сало. Због тога је дебељко Чефи одлучио да плива низводно дуж читаве реке Сасквехана. Досад је он три седмице сваког дана пливао по десет часова и ослободио се десет килограма сала. Река Сасквехана дугачка је 700 километара.



... ОКЛАХОМИ. Директор једне средње школе са интернатом пронашао је оригиналан начин за преваспитавање тинејџера који се за столом недолжно понашају. За сваки прекршај преступник мора да напусти заједнички сто и да свој оброк поједе седећи на високој столици за бебе.



... МИСУРИЈУ. На прозоре судске дворане у Хилсбороу, у америчкој савезној држави Мисурију, морале су бити стављене густе платнене завесе. Порески обвезници, на чији су рачун завесе купљене, пристаји су на овај издатак када су чули разлог: двојица хелавих судија само у року од неколико дана добили су сунчаницу.



... ДЕТРОИТУ. Студенти Вејновог универзитета „терали“ су лопту за кошарку од Детроита до Кливленда. При томе су постигли просечну брзину од 10,6 километара на час. У овом необичном кросу сваки учесник морао је да „тера“ лопту један час и то трчећи. Од Детроита до Кливленда има „свега“ 250 километара.



У 18 веку, истом оном у коме су најзначајнији философи просвећености објављивали своја дела и „разгонили мрак који је замрачивао људски ум више од хиљаду година“, дешавале су се и ствари једва схватљиве за доба обележено у историји као рационализам. Док су Русо, Волтер, Дидро, Д'Аламбер и многи други у филозофији и природним наукама „постављали ствари на своје место“ и ослобађали људски ум од предрасуда и празно-



НАЈБОЉА МАЛА ДОМАЋИЦА

На „Дечи дан“ у Варшави је одржан завршни део такмичења којим је била обухваћена читава земља. Такмичење је одржано на тему „А ако се мајка разболи?“ Од четрдесет финалиста прво место је заузела Басја Јабљоњакувна из Келца која је беспрекорно обавила све дужности мале домаћице.

НАСАМАРЕНИ

ГОЛДОНИ

РЕПАТЕ МУЗЕ

Француски филозоф, историчар и уметнички теоретичар Иполит Тен (1825—1893), написао је једном изванредан филозофски есеј. Као страстан љубитељ маџег рода он је своје филозофске идеје изнео у облику сонета посвећених „добробити мачака“. Сонети нису били намењени јавности али су ипак, захваљујући индискрецији једног Теновог познаника, објављени у листу „Фигаро“. Наслов списка је гласио: „Три мачка — Бувици, Црки и Периници, које живе у Ментон-Сен-Бернару, у Горњој Савоји, ових 12 сонета посвећује њихов пријатељ, господар и слуга у новембру 1833. године.“

верница, у исто време су на универзитетима у Немачкој учени доктори филозофије као пресудно питање постављали: да ли постоје вампири, вештице и којекаква „загробна бића“. Оживљава алхемија и тражи се еликсир вечног живота, као и добијање злата магијским путем.

Иако се високо друштво тог времена одушевљава филозофским списима најумнијих људи Европе тог времена, оно исто тако прихвата и мноштво опсенера, авантуриста, варалица и дангуба који се појављују са свих страна и својом дрскошћу освајају и његове врхове. Готово да није било европског двора који није хранио и награђивао по једног таквог човека који се обично представљао „као несрећни или прогнани принц“ из далеких и непознатих, нај-

чешће балканских земаља; који, само ако му се даде неколико хиљада дуката, може да подигне на оружје десетине хиљада најхрабријих војника. Наивност и превара царовали су на све стране. Једни нису презали ни од чега да дођу до новца, а други да титуле или положаја.

Тако је један наш авантуриста некој немачкој лилипу танској државици за свега 2.000 дуката нудио „пространу краљевину Босну“, готово стотину пута већу од ње. Дубровачка Република била је продана заједно са мориаризмом и с тапацијом на целокупни њен посед једном холандском трговцу. Просто је невероватно докле је ишла наивност, а и грамзивост владајућег европског друштва. Једном немачком принцу продат је град „Магнуст Нено (Вели-

ки Нико) — у „најцветнијој области Илирије“, који је „главно тржиште с Китајем и Јапаном“

Међутим, по свему изгледа да је један од највећих мајстора у тим преварама био наш човек — Стјепан Зановић из Будве, пореклом из па штровског племена Зановића. Он је по много чему надмашно своју европску сабраћу. Подручје његове делатности простирало се на готово све европске државе и најзначајније европске дворове. Једно време он је „представљао“ најкрупнију личност из „Илирске краљевине“ па је постао и претендент на пољски краљевски престо! Пред њим је, наилазиви на већег мајстора од себе, морао да се повуче и сам чувени Казанова. Стјепан Зановић представљао се, по потреби, као „Шћепан

Мали, владар Црне Горе“, па потом као „Једанаести праунук Кастриота Скендербега“, „законити потомак цара Душана“ једини и најплеменитији потомак великог Немање, и тако редом. Као Немањин потомак он се сукобио још с једним авантуристом који се такође представљао као такъв и успео да га потисне, јер су дипломе „преузвишеног Кнеза Стјепана по свему веродостојне.“

Стјепан Зановић бавио се и писањем стихова и учених расправа, у ствари, објављивањем компилација и плагијата. Тако је доспео и до Волтера који изгледа, није по сумњао у лажи овог великог пустолова. Овај сустрет дао је повода Стјепану да се у једној својој књизи назове „Волтером свога народа“. Цару Јосифу II Стјепан је обећао да ће из Црне Горе довести 150.000 војника, јер је он „наводно убијени Шћепан Мали“ Цар му врло задовољан да-

де 10.000 дуката и потврди дипломе на престо предака.

У значајније подухвате Зановић се није упуштао сам, имао је помагаче у свакој земљи. Тако се велики италијански комедиограф Карло Голдони, духовит и вешт писац великог броја комедија, у којима учествују личности из свих слојева друштва, заплео у врло једноставну мрежу неког Дубровчанина, агента великог авантуриста „кнеза Стјепана из Будве“. О томе Карло Голдони говори у својим „Мемоарима“. У његовом се дому у Венецији појавио неки слепар за кога Голдони каже да је Дубровчанин, или с граница ове државе републике. Голдонију и његовог много наивнијем брату овај се Дубровчанин представљао као „капетан велике војске“ која се из „илирских покрајина припрема за напад на турску царевину“, а биће састављена од „Далматинаца, Хрвата, Албанаца, Морлака, Турака и ђавола“. Разуме се, да је Дубровчанин све то поверио браћи Голдони у најстрожем поверењу, а своје речи потврдио списетом разних диплома и печата, међу којима је био и државни печат Дубровачке Републике, па потом Краљевине Босне и Србије. Голдонијев брат био је одушевљен за такав подухват, тим пре што му је „храбри капетан“ одмах понудио „конзулску част“, и то ни мање ни више него у Београду; а ако није тиме задовољан, да буде управитељ Бугарске. Другог дана донео је већ и дипломе, а потом се уселио у дом Голдонија и раскошчо частно све укућане.

ДЕЈВИ КРОКЕТ И БЕЛИ ИНДИЈАНАЦ

УЗ НАЦИОНАЛНИ НАПОР ДЕЈВИ ЈЕ УСПЕО ДА СЕ С ДРВЕТА ПРЕБАЦИ НА МАЛИ ИСПУСТ У ОКОМИТОЈ СТЕНИ...



ДОБРО, ВИДРО! ЗА НОЋАС ЂЕМО СЕ УЛОГОРИТИ У ДОЛИНИ, А СУТРА РАНО КРЕНУЋЕМО ДА ТРАЖИМО ЊИХОВА ТЕЛА!



АЛИ, ВИДРА НИКАКО НИЈЕ МОГАО ДА ПОВЕРУЈЕ ДА СУ ЊЕГОВИ НЕПРИЈАТЕЉИ МРТВИ...



ДЕЈВИ ЈЕ ВИДЕО ИНДИЈАНСКЕ ЛОГОРСКЕ ВАТРЕ У ДОЛИНИ И СХВАТИО ДА МОРА ДА СЕ СПАСЕ СА СТЕНЕ ПРЕ ЗОРЕ...



КО БИ ТО МОГАО ДА ПРЕЖИВИ, БРАТЕ? САД СУНЦЕ СПАВА, АЛИ СУТРА ЂЕМО НАЈИ ЊИХОВА ТЕЛА...



ДЕЈВИ ЈЕ ЗНАО ДА МОГУ КРЕНУТИ САМО ЈЕДНИМ ПРАВЦЕМ... НИЗВОДНО, ОД СЕКАО ЈЕ КОМАД УЏЕТА ДА БИ ПРИВЕЗАО ДЕЧАКА ЗА СЕБЕ...



СМИРИЋУ СЕ ТЕК КАД ИХ ВИДИМ!

МИСЛИМ ДА ЂЕМО МОЋИ ДА СЕ СПУСТИМО НА НЕКОЛИКО МЕТРА ИЗНАД РЕКЕ! А ЗАТИМ ТРЕБА САВЛАДАТИ БУЈИЦУ!

СИКСИКА ДЕЧАЦИ ДОБРО ПЛИВАЈУ! НЕ БРИНИ!

Тек се касније видело да је и у то своје прсте уплео Стјепан Зановић.

Ову епизоду у својим „Мемоарима“ Карло Голдони завршава речима: „Свако може да замисли у каквој смо се неприлици нашли. Мој брат је хтео да убије ту хуљу, али она је већ одмагла. Потом се видело да је тај „капетан“ и друге преварио позивајући се на нас као јамце. Све су се жртве скупљале код мене, али смо били принуђени да своју срцу стишамо како не бисмо изазвали казну владе и смех публике.“

Међутим, Голдони је ипак касније, једном својом комедијом, у којој је обрадио овај случај, измамнио смех публике...

Тајанствено острво

ПО РОМАНУ
ЖИЛА ВЕРНА
ЦРТА: И. КРУЉЕВИЋ



Max

ШЕКСПИР ЗА ШАХОВСКОМ ТАБЛОМ

Велики енглески драмски писац Вилијам Шекспир (1564 до 1616) у неколико својих дела помиње шаховске појмове. У Њујорку у једној приватној збирци постоји уметничка слика на којој је приказан Шекспир како даје мат Бену Џонсону (1573—1637), енглеском песнику, драмском писцу и глумцу. Све то упућује на закључак да су Шекспир и Џонсон били љубитељи шаховске игре.

Слика је пронађена 1903. године у Њујорку и одмах је изазвала живо интересовање. Пошто је била доста оштећена, морала је да прође кроз руке стручњака пре него што је била изложена за јавност. Испитивањем је утврђено да ју је у Америку пренео један енглески исељеник и да је променила више власника. Од 1904. године налазила се у својини породице Џејман која има шаховску традицију. Многи су покушавали да дођу до ње, али без успеха. Један је милионер за њу, ако се докаже да је оригинал, нудио милион долара.

Истраживањем, које је нарочито било интензивно 1916. године у вези с тридестом годишњицом Шекспирове смрти, утврђено је да слика потиче из 1603. године и да је њен аутор К. ван Мандер. На слици Шекспир држи у руци ловаца којим узима противникову даму и даје му мат. Није искључено да је ван Мандер стварно видео Шекспира и Џонсона за шаховском таблом и овековечно тај сусрет. Познато је да су 1603. године лондонска позоришта била за творена извесно време — прво у анак жалости због смрти краљице Јелисавете, а затим због епидемије куге у граду. Многи становници Лондона су тада отпутовали у ближе земље, па је постојала могућност да су и Шекспир и Џонсон привремено прешли у Хо-



ландију. Није искључено да је баш те године ван Мандер посетио Лондон где је имао род бину. Распоред фигура на шаховској табли је дешифрован.

Шаховске судије

Сва важнија шаховска такмичења, и званична и пријатељска, воде специјално обучени шахисти који се званично називају шаховским судијама. Њихов је задатак да се старају о правилности шаховског такмичења и примени правила игре. У свету је установљено неколико категорија шаховских судија који према својој квалификацији могу да суде одређена такмичења. Према Правилнику о шаховским судијама у нашој земљи су установљене следеће категорије: интернационални судија, савезни судија, републички судија и судија клубског ранга. За шаховску јавност у току такмичења судија је, по правилу, невидљив и његова улога се своди да убележи резултате после одиграног кола или меча. Да улога судије може бити сложена показују многи занимљиви детаљи из судијске праксе.

ДЕМОНСТРАТОР ИСПРАВИО СУДИЈУ

На такмичењу у Грузији стицали право да се боре на полуфиналном првенству Совјетског Савеза, десно се случај да демонстратор исправи судију. Једном играчу је за квалификације у следећу етапу такмичења била потребна победа. Он је дуго размислио и дошао у цајглот, али је постигао добијену позицију. Док се судија налазио крај њега пала му је застава на часовнику. Неодрезном судији отео се узвик:



Шекспир је водио црне фигуре, али у оно време је с њима могао имати почетни потез. Шекспир је ловаца, кога на слици држи у руци, покрећуо вероватно са поља g5 и то је био победнички потез. У томе је часу Џонсон подигао увис десну руку.

На слици пада у очи немогућ распоред белих пешака на даминој страни, али остаје могућност да је ван Мандер чинио грешке приликом израде слике или је дао одушка машти у жељи да прикаже да материјално преимућство није одлучујуће за победу.

Ван Мандерово дело је било изложено пре 11 година на Шекспировом фестивалу у Сједињеним Америчким Државама. Две његове репродукције украшавају сале највећег шаховског клуба у Њујорку.

„Готово!“ што је било дозволно да играч, без провере одиграног броја потеза, заустави часовник и пружи руку партнеру у знак поздрава. Истог момента пришао им је омладинац који је ту партију преносио на демонстрациону таблу и саопштио да је у моменту пада заставице био одигран 42. потез, па тако није могла да наступи контумација јер је контрола одиграног броја потеза била код 40. потеза. Сада је наступило спор. Играч коме је заставица пала захтевао је да партију настави али је судија изјавио да је он поражен јер је зауставио часовник и руковао се са противником. О овоме случају се развила дискусија међу судијама и многим шахистима. Док су једни судији давали за право, други су сматрали да је партију требало, у интересу правичности, наставити до краја.

ХУМОР

У СЛИЦИ И РЕЧИ

— НОВАС САМ ОТКРИО ОВОЛИКУ ПЛАНЕТУ.

ИЗДАЈЕМ КРАТЕР ЗА ЦЕЛО ЛЕТО 100 000 ДИМ

ПО СВАКУ ЦЕНУ

Емил Холигер је из Цириха прелазно пешице сваког дана по 65 километара да би присуствовао утакмици између Швајцарске и Немачке. Холигер је кренуо из Цириха 18. јуна и на време је стигао на утакмицу преваливши укупно 1.300 километара. Свој пртљаг је гурао испред себе у једним децим колицима из 1900. године које је обојио црвено и бело.

ТИГАР-ЈАХАЧ

Тигар скаче коњу на леђа као прави јахач и неколико пута обилази арену. Ова тачка приказује се у једном њу-јоршком циркусу. Да „јахач“ својим оштрим канцама не би озледио свог парипа на коњу је челично седло покривено кожом зебре.



СЛУЧАЈ ПОСЛЕ ЛОВА

Та операција није узбуђивала само лекаре. О њој су писали готово сви амерички листови, њој су посветиле своје време радио-станице, стручњаци су пред телевизијским камерама коментарисали њен ток. Уосталом, случај је заиста био необичан.

Једног јесењег дана седамнаестогодишњи Џемс Кели кренуо је с друговима у лов на веверице. Када су једном застали да се одморе, један од дечака пунећи своју малокалибарску пушку, неопрезно је повукао орог. Одјекнуо је пуцањ. Крикнувши: „Ја сам ослепео!“ Џемс се срушио. Метак га је погодио у главу и мада му није, како је касније утврђено, повредио ниједан за животне функције важан део мозга, крварење је захватило центре за вид и проузроковало губитак вида.

Рањеника су сместа превели у болницу. Пошто су хирурзи тампонама купили крв, Џемс је проглашен мртвим. После консултовања, лекари су одлучили да му не ваде метак из главе јер



би операција могла бити опасна. Младић се уосталом, сасвим добро осећао.

После две седмице проведене у болници Џемс је тражио да га пусте кући.

Пре него што ће му дати отпусну листу, упутили су га на рендгенски преглед. На запрепашћење лека-

ра, у Џемсовој глави метак није било! Брзо су утврдили куда се део: открили су га у десној срчаној преткомори. Метак је, највероватније, доспео у неки већи крвни суд у мозгу одакле је, с крвљу, стигао до срца.

Медицина зна за многе случајеве када су разна страна тела (дугмад, меци, игле) ношена крвљу, „птовала“ кроз тело. Једном се догодило и ово: испалени метак који се зауставио у грудима извучен је касније из — колена. Али да метак из главе стигне до срца! — лекари су од чуда ширили руке...

Џемс Кели је поново морао на операциони сто. Операција је трајала три часа. Скалпел је на време продрио у срце: метак је већ напола био пробрио зид срчане коморе. Још мало, он би прошао кроз срчани мишић, а тада је унутрашње крварење неминуовно и срце престаје да ради.

Али све се срећно завршило. Метак је извађен и Џемс је сада потпуно здрав.

Тисма ЧИТАЛАЦА

Драга редакцијо,
Молим да објавите адресу бугарске девојке која жели да се дописује са вашим дечацима. Она иде у средњу школу и има 17 година.

Стела Цветанова
Ул. Скобелевска 24
Ловеч — Бугарска

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из целог света. Скупљам разгледнице и марке. Нарочито бих желела да се дописујем с македонским исељеницима у САД и Канади. Могу се дописивати на француском, енглеском, српскохрватском и македонском. Бићу сретна ако ми се јаве неки македонски исељеници.

Благица Зафировска
Ул. Димитар Туцовић 2/1
Куманово — Македонија

Иако имам 19 година још радо читам „Политикин забавник“, пошто ни у једном листу нема толико интересантних чланака као у њему. Зато вас молим да објавите моју адресу јер желим да се дописујем са читаоцима. Волим фолклор и природне лепоте. Скупљам разгледнице.

Дворнић Милан
Ул. Васе Стајића 20,
улаз IV, ст. 40
Нови Сад

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из земље и иностранства на немачком и српскохрватском језику. Скупљам марке и разгледнице. Волим филм и забавну музику. Волим „Битлсе“ и „Ролингстоунсе“. Имам 17 година и завршила сам I разред економске школе.

Ставрић Мирјана
В. П. 4142/5
Београд БЕ-28

Пошто сте испуњавали жеље сличне мојој молим вас да и мени испуните. Дописујем се са колегицом из Бугарске. Њена другарица ме је молила да њену адресу дам у неки наш лист, јер жели да се дописује са вршњацама и вршњакињама из Југославије. Има 20 година.

Бугарска
Велинград
Улица Д. Дјелев Но. 5
Албена Костова Драгова

Имам 14 година. Пошто редовно читам ваш лист желела бих да ми помогнете да се дописујем са друговима и другарицама из иностранства и земље. Језик дописивања енглески и српскохрватски.

Стајић Светлана
Адмирала Гепрата 2
Београд

Моја млада познаница из Мађарске ме је замолила да њену адресу пошаљем вашем листу. Она би јако волела да се дописује са нашом омладином. Има 16 година. Језик дописивања: руски, немачки и мађарски. Зове се:

Rajnai Eniző
Veszprém
Eösvös Karolyat 20
Mađarska

Другарица из Чехословачке послала ми је две адресе својих пријатељица. Пошто немам коме да их дам шаљем их вама у нади да ћете их објавити. Обе би желеле да се дописују са друговима од 15—16 година. Језик дописивања чехословачки.

Ружена Саблатурова
ул. Фебруаровехо вет. ч 31
ГЕЛНИЦА
ок. Спишка Нова Вес.
ЧССР

Либуша Худецова
Ролова Хука ч. 34
ГЕЛНИЦА
ок. Спишка Нова Вес.
ЧССР

Адресе шаље:

Барат Ирена
Кукура, Бачка
ул. Ослобођења 43

Ми смо три младића из Бугарске, који много воле „Политикин забавник“. Желели бисмо да се дописујемо с младићима и девојкама, који радо читају „Пол. Забавник“, воле музику, размену разгледница, слике глумца итд.

Красимир Апостолов
ул. „Бул. Руски“ № 115
ПЛОВДИВ — Блгариа
Лазар Динков
ул. „Кирил и Методи“ 12а
ПЛОВДИВ — Блгариа
Добри Мумчиев
ул. „Кирил и Методи“ № 12
ПЛОВДИВ — Блгариа

Зовем се Миловановић Миломир и имам 16 година. Желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из земље и иностранства. Језик дописивања: руски и српскохрватски. Скупљам марке и разгледнице.

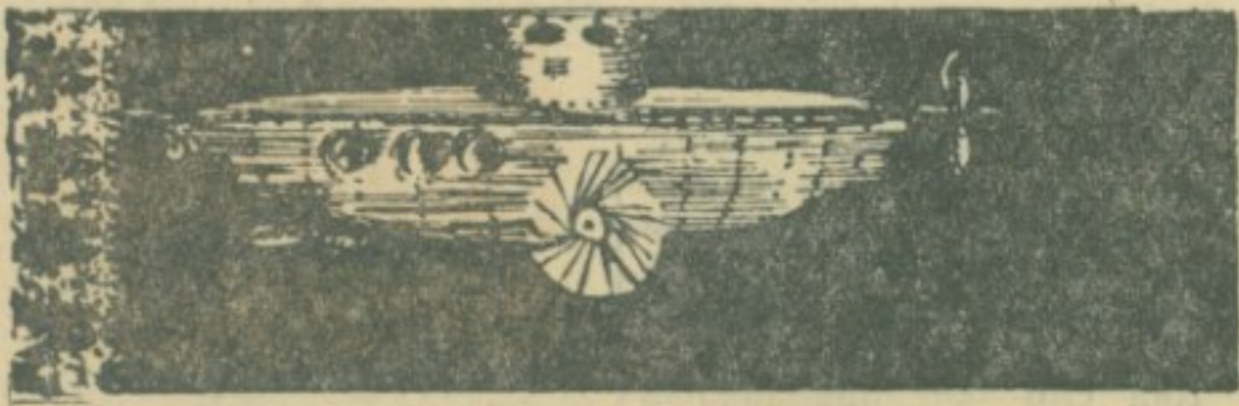
Миломир Миловановић
село Извор,
з. п. Доња Мутница
СР Србија — Југославија

Зовем се Гордана и имам 13 година. Редован сам читалац вашег листа и у њему ми се највише свиња „Флаш Гордон“. Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље или иностранства и то из СССР и ЧССР. Језик дописивања: руски, енглески и српскохрватски.

Гордана Поповић
Ул. Св. Марковић № 22
ЧАЧАК

WALT DISNEY МАЧКА ДЕТЕКТИВ





Они су покушали да помогну Наполеону



Године 1800. проналазач пароброда Роберт Фултон поднео је првом конзулу Француске Републике Наполеону пројект подморнице „Наутилус“ за борбу против енглеске флоте. Конзул се заинтересовао за овај проналазак и наредио да се изумитељу, за даље опите, исплати 10.000 франака. Додавши тај новац својој личној уштеђевини, Фултон је за годину дана конструисао и испитао „Наутилус“.

Али, званичне личности тадашње Француске сматрале се да је подморнички рат вероломан и неспојив с војничком части. Наполеон је изгубио интересовање за подморнице и на захтев министра за поморство одбио је све Фултонове предлоге.

Новопечени император није у то време могао ни да сања да ће касније план за његово бекство са Свете Јелене бити везан баш за употребу подморнице.

ПЛАНОВИ, ПЛАНОВИ

Петнаестог јула 1815. године енглески ратни брод „Белерофон“ напустио је француску луку Рошвор и узео курс према Енглеској. На палуби „Белерофона“ налазио се цар Наполеон I који је био приморан да се одрекне престола. На броду се као хи-

лометра. До најближе луке на западној обали Африке има 2.200 километара, до Јужне Америке још више — 3.150, а до Енглеске — 8.300.

Војни гарнизон на острву састојао се од три пука пешадије, једног одреда драго-

тала три једрењака врше десант на острво, и то на три разне тачке. Прва група привлачи на себе главне снаге гарнизона, друга на јуриш заузима тврђаву, трећа стиже до Наполеона, ослобађа га и укрцава на најбржи брод који ће га однећи у Француску.

План није био остварен. Један од присталица Жозефа Бонапарте био је енглески агент. У јулу 1817. он је поднео Лондону детаљан извештај о скриваном плану. Колика тог документа и данас се чува у Британском музеју. Неуморни Жозеф Бонапар-

те познати енглески кријумчар и... проналазач.

Године 1820. Џонсон је почео да гради једну подморницу наоружану мином са сатним механизмом. Његова замисао је била да се подморницом зарони испод непријатељског брода, да се за његово дно причврсти мина пошто би се претходно помоћу сатног механизма одредило време експлозије. Опити са овом подморницом били су веома успешни, али је британски адмиралитет изненада одустао од даљих експериме-

зиронила, примила Наполеона, на исти начин доспела до зоне коју Енглези више не контролишу а одатле, под једрима, наставила пловидбу према Америци.

Почетком 1821. године Џонсон је почео да гради ту специјалну подморницу у једном енглеском бродоградилшту. Може изгледати чудно што је подморница грађена баш у Енглеској где је завера могла бити лако откривена. Али то је био добро смишљен психолошки мане-

могло да издржи притисак воде на дубини до 25 метара. Простор између два корита служио је као баластна цистерна. За разлику од савремених подморница дубина заровања регулисана је нарочитом елисом која се окретала у хоризонталној равни (као код хеликоптера). За кретање под водом служила је друга елиса. Обе елисе покретане су ручно. Перископа, наравно, није било; он се појавио тек после 75 година. Уместо њега, на Џонсоновој подморници била је метална кабина са стакленим окнима. Приликом дизања, на површини би се појављивао горњи део кабине с окнима — да би могла да се посматра околина.

За време пловидбе под водом подморница се кретала наслепом, помоћу компаса. Под водом је могла да остане 12 часова.

Априла месеца 1821. године грађење подморнице било је завршено, али Наполеонова смрт разрушила је и овај оригинални план за бекство.

ПОДМОРНИЦА ИЗ АМЕРИКЕ

О'Мира и Џонсон нису били једини којима је на ум пала мисао да за организовање Наполеоновог бекства користе подморницу. Адмирал Племпин, командант ескадре која је штитила Свету Јелену, 25. јануара 1818. године јавио је адмиралитету да је добио податке о припремању бекства. Према плану завереника један једрењак украцао би у Бразилу гвоздену подморницу с посадом од 6 људи, искрцао је близу острва а затим је, с Наполеоном у њој, поново извукао на палубу. Подаци о самој подморници — да ли је била саграђена или не — нису сачувани.

Тешко је рећи да ли би један од ових планова успео. О томе не треба ни нагађати јер за нас је данас занимљиво само једно: све те планове Наполеонови пријатељи се заснивали на „ултра-савременој“ техници и проналасцима који су ушли у живот много касније.



на и пет артиљеријских батерија — укупно 3.000 људи не рачунајући месну милицију. Није узалуд у то време острво сматрано најнедоступнијим местом на свету — лако за одбрану а тешко за напад. Али и поред тога Наполеон је успевао да одржава

та преиначио је план. У састав експедиције био је укључен и један пароброд. Али, када су припреме биле завршене и ескадра већ спремна да отплови дошао је и мај 1821. године. Наполеон је умро. Много реалнији је био је-

ната сматрајући такав начин ратовања „сувише ђаволским“.

Некако у то време О'Мира се зближио са Џонсоном. Он и још један Енглец, чије се име не зна, упознали су бившег кријумчара с планом о ослобођењу Наполеона. Пре-



бург нашао бивши војни лекар Бари О'Мира, пензионисан због учествовања у дробоју. Кратка пловидба до Енглеске била је довољна да се између бившег императора и бродског хирурга роди нека врста пријатељства. И када се после петнаестак дана Наполеон укрцао на фрегату „Нортумберленд“, која је имала да га однесе у прогонство на Свету Јелену, у његовој пратњи налазио се О'Мира који је био наименован за лекара на острву.

Тако се Наполеон срео с једним од тројице Енглеца који ће пет година касније покушати да организују његово бекство.

Острво Свете Јелене лежи усамљено у јужном делу Атлантског океана и захвата површину од 122 квадратна ки-

тајне везе са својим присталицама у Европи и Америци и покашаји да се организује бекство са острва ређали су се један за другим.

Наполеонов брат Жозеф Бонапарте налазио се на челу бонапартиста који су после 1815. године избегли у Америку. Уз помоћ својих присталица и неколицине Американаца почео је да кује планове о спасавању прогнаног императора. План је предвиђао читав низ истовремених операција у разним деловима света.

Шест бродова на којима би се налазило 2.000 људи кретају према Светој Јелени. Приближивши се острву један брод са 74 тона на палуби и два једрењака запдевају битку с енглеским бродовима. За то време људи са ос-

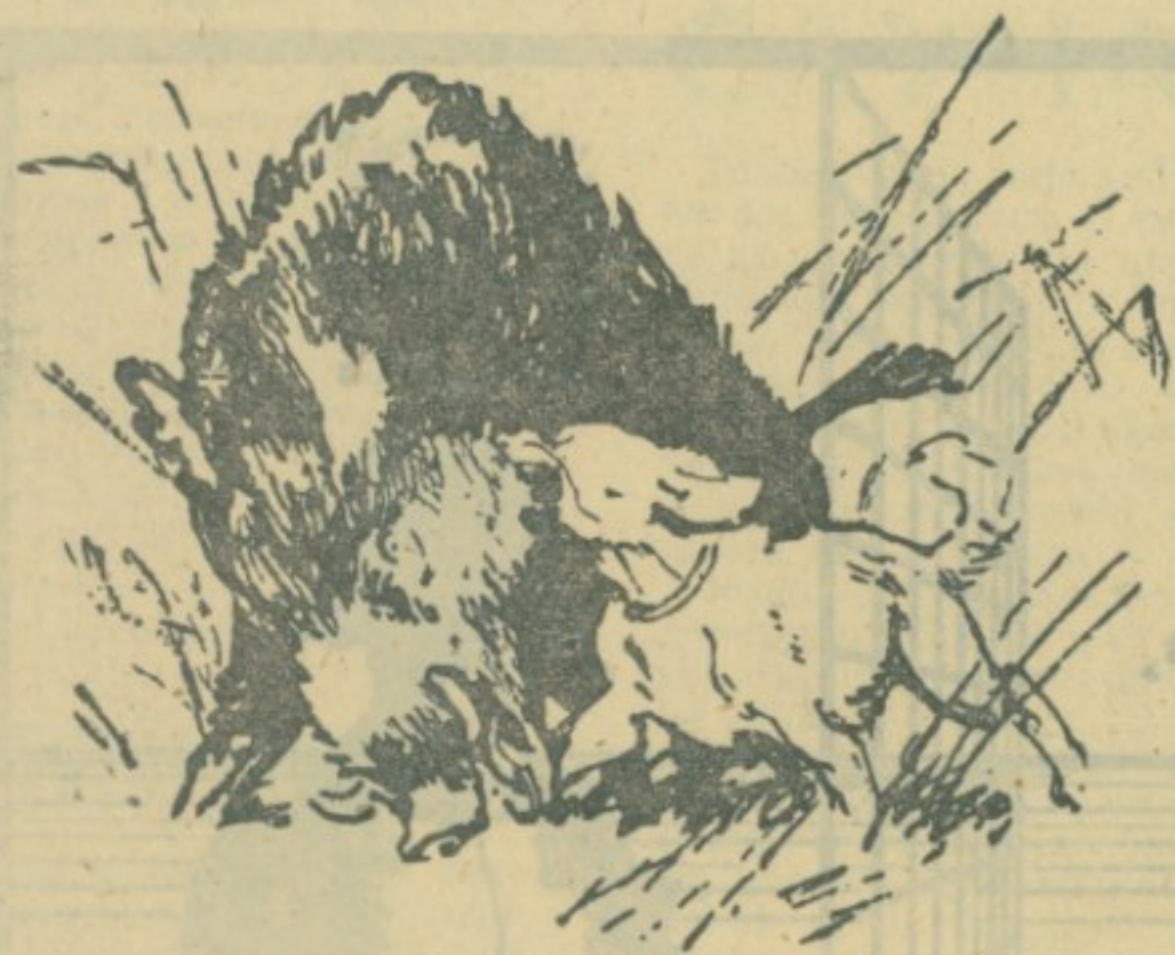
дан други план припреман истовремено кад и план Жозефа Бонапарте. Организатор припрема за бекство помоћу подморнице био је нама већ познати лекар Бари О'Мира.

ИПАК „НАУТИЛУС“

Технички руководилац припрема био је Том Џонсон,

ма том плану специјално изграђена подморница би 70 дана под једрима пловила надводно, све до близу острва Свете Јелене. Последњи део пута, да би се избегао сусрет с енглеским бродовима, пловила би само ноћу. У близини острва подморница би заронила и пришла одређеном пункту на обали. Ту би





МАМАЦ ЗА ТИГРА

Џонсонове очи су биле озбиљне, мало тужне, док је гледао за риним псом који је крај нас трч карао.

— Френк — рече одједном — дођи код мене на плантажу на немо заједно уловити тигра.

Седали смо на тераси клуба у луци Сингапура и посматрали како у луку упловљава трговачки пароброд с товаром аустралијских оваца.

— Можда те је ово псегање подсетило на тигра? — запиташа.

— Тачно. А ако хоћеш да ухватиш тигра живог... — Џонсон је извадио табакеру, узео две цигарете и једну пружио мени. — Ти познајеш Дика Скота? Видиш, он има двоје деце и одлучио је да им набави пса. Када се враћао с последњег одсуства довео је великог алзашког пса, јаког и опасног као вука. Назвали су га Бинци. Био је то изванредан пас — одличан чувар, веран господару и прави пријатељ његовој деци.

— Говориш о њему у прошлом времену — приметиш му.

— Да. И овај пароброд ме је подсетио на њега. Када су из Аустралије стигле овце пребацали су их на велика пасишта, недалеко од плантаже где је радио Дик. Једне је ноћи у стаду оваца настао метеж, а идућег јутра на земљи су нашли шест оваца — све прекланог грла.

— Бинци?

— Да, он. Ланац је био прекинут, а на Бинцијевој њушци су били трагови крви и вуње. Није било никакве сумње. Отада су га ноћу везивали ланцем који би могао да задржи и леопарда. Али, Бин

ци је био јак и већ је окусио крв. Ускоро се откинуо и с тог ланца и исте ноћи је два наест оваца платило главом.

Дик је тада одлучио: не вреди држати пса-убицу и довео је пса овамо у клуб. Тог дана, улазећи у бар, спазио сам Дика са псом, који му је склупчан лежао крај ногу. Пас је заиста био диван и мени се веома свидео. „Можеш га узети ако желиш — рекао ми је Дик. — Он је убица. Већ сам због њега морао да платим осамнаест оваца, које је прекао и више немам намеру да плаћам“. Додуше, ни мени није био потребан такав пас. Али, сетио сам се нечега... „Добро — казао сам. — Узеху га.“

Џонсон је извесно време ћутао, а затим наставио.

— Знаш ли, Френк, за шта ми је био потребан тај пас? Одлучио сам да га искористим као мамац за тигра.

Већ сам ти причао да се на мојој плантажи појавио тигар. А знаш ли ти како је за петљано добити дозволу да убијеш тигра? Закон дозвољава само хватање живих тигрова и зато сам ја направно клопку од брвана. Али, био ми је потребан живи мамац, нешто што би завијало и цвиљило цело ноћ. Бинци је био као поручен за то.

Из разговора с његовим бившим господарем сам закључио да је пас заиста диван. Али сад, гледајући га, изгледало ми је потпуно невероватно да је овај смерни, питоми пас могао бити убица. Наша плантажа, као што знаш, простире се дуж реке. Нисам морао дуго да нагоним Бинција да уђе у чамац. Пас је с пуно поверења ушао за мном. Лајао је гледајући

таласе и покушавао зубима да ухвати пену. Понекад би ми пришао и дружељубиво гурнуо своју њушку у руку.

Кад сам сео да вечерам Бинци је лежао на поду и гледао ме. Није молио за храну био је уверен да га нећу заборавити. Бацио сам му неколико комадића, мада то иначе не

Али, када је слуга везао Бинција и оставио га у кавезу овај као да је разумео да у томе има нешто необично и стао је да завија. Бинци је крволочан пас-убица. Дик је и тако намеравао да га убије — тако сам размишљао враћајући се кући. До мене је допирало Бинцијево зави-

Франк Бан, који има велику плантажу недалеко од Сингапура, бави се у докопици писањем. Своје приче не измишља, већ само књижевно обликује оно што је видео и доживео. Таква је и прича коју, доносимо.

радим с псима. Али данас... Данас је требало да умре, а осуђенима на смрт дају да се последњи пут наједу.

После вечере изишао сам на веранду и запалио лулу. Неко само време, пушећи, гледао звезде. Бинци ми је пришао и ја сам осетио његову главу на својим коленима. Није тражио да га помилујем; просто ми је положио своју велику главу на колена, као друг. Хитро сам скочио и позвао слугу.

„Сад ћемо одвести мамац у нашу клопку“ — рекао сам му.

Бинци је весело трчао испред нас, Радовао се тој неочекиваној шетњи по дунгли. Његов светлосиви реп се беласасо између дрвећа, а носом је њушкао земљу.

Стигли смо до клопке. Ти знаш како се оне праве: велик кавез од дебелих брвана с подигнутим вратима која се затварају чим звер дочепа мамац.

јање, које је постајало све јаче.

„Бољи мамац за тигра не би се могао замислити — казао је мој слуга. — Пас лаје тако јак да ће неизоставно намамити тигра.“

Легао сам али нисам могао заспати. Било о чему да сам покушао да мислим, мисли су ми се враћале на пса: велике смеће очи, избраздана њушка, огромне топле шапе на мојим коленима. И, стао сам да расуђујем. Ја у свом дворишту немам пса. Ако Бинци и дави овце — оне не пасу у близини моје куће. Зашто га не бих задржао као пса-чуvara?

Чудно је како се понекад код човека мисли мењају. До тог тренутка мислио сам само о томе како да ухватим тигра. А сад ми је у души бил само једна нада: да се тигар још није уловио! Скочио сам из постеље и пробудио слугу.

пројурити поред бициклисте. Међутим, овај се није предавао већ је и даље возио пуном паром. Кинг је убрзо приметио да коњ баца прашину и камење у лице бициклисте и зато није више хтео да жури знајући да ће Ретлер сам морати да заостане. Тако се и догодило.

— Устај! Идемо да пусти-

мо пса из кавеза! Нисмо ишли већ трчали: пола миље кроз дунглу претрчали смо за неколико минута. Ако си Френк, икад имао пса којег си волео разумећеш како сам се осећао.

Кад смо се приближили кавезу нисмо чули ништа. По веровао сам да се тигар већ обрачунао с псом.

Али, тада сам зачуо тихо цвиљење — тако, вероватно, цвиле деца када их оставиш саме. Затим сам угледао Бинција: његова црна њушка провирила је између брвана, очи су му блистале у светлости нашег фењера, а репом је махао као да хоће да каже: „Доста смо се играли ове игре, хајде да пробамо неку другу“.

Кад смо га одвезали у два је скока излетео из кавеза. Није скакао и мазео се око мене, већ је само трчао у круг, страховито убуђен, машући репом и исплажена језика.

— Хајде, Бинци, — рекао сам — идемо кући“.

Трчао је стазом испред мене, заустављајући се да нас сачека, стално њушећи земљу.

Изненада је нешто налетело на нас, налетело толико брзо и неочекивано да чак ни сам успео да подигнем баљлу. Угледао сам пред собом два бела, као слонова кост блистава очњака, усмерена право на мене — страшна, оштра као мач. Налетео сам на дивљег вепра који је чуввао стражу својој жени и младунцима. Сто педесет килограма страшног живог динамита било је спремно да ме разнесе на комаде. Није ми остао ни секунд да подигнем пушку. Све се одиграло у трен ока.

Али, исто тако неочекивано, из ноћне таме је искочило нешто сиво. Чуо сам како је вепар загроктао од изненадног удара. Његови блистави очњаци су ишчезли у таму. И затим се чуо стравичан Бинцијев урлик који је смињило потмуло, дивље режање. Тако је он, вероватно, режао док је клао овце.

Са два хица оборио сам вепра, завршио је Џонсон своје причање. Али када сам пришао Бинцију видео сам да му је вепар пробио очњацима груди док му је он својим снажним зубима и мртвастезао врат.

док је коњ сам наставио да трчи. У међувремену је стигао и бициклиста који је једва успео да се пробије кроз масу и прође кроз циља.

Тек тада је настао спор. Лекар је тврдио да је победио његова јер Кинг, заправо, и није прошао кроз циљ пошто га је коњ збацио пре циља. Међутим, фармер и његови пријатељи тврдили су да није важно што Кинг није прошао кроз циљ: прошао је коњ и према томе коњ је победио бициклисту.

Свађа се претворила у општу тучу у којој је употребљено и топло и хладно оружје. Резултат је био: осам мртвих и тридесетак рањених људи.

АЈНШТАЈНОВ ЕЛЕКТРИЧНИ ФРИЖИДЕР

Када је велики математичар и физичар Лео Силард око 1930. године стигао у Њујорк био је познат и као интимни пријатељ и стручни сарадник Алберта Ајнштајна. Једна од првих посета које је учинио у новој домовини била је посета његовом сународнику, исто тако познатом научнику Џорџу Халашу, којег је знао још из времена када су заједно учили лицеј у Будимпешти. Халаш је на Силарда био помало суревњив још у тим њачким данима јер је Силард био најбољи њак а истицао се и као одличан фудбалер.

Пролазећи кроз кухињу у Халашевом стану Силард је отворно фрижидер и почео да завирује у њега. Наравно, он није био гладан. Испитивачким погледом је посматрао механизам апарата који је у то време тек почео да крчи себи пут у домаћинству. Халаш ипак није схватио како то има везе са Силардовом теоријском физиком.

На Халашево наваљивање Силард је признао да су он и Ајнштајн конструисали један



нови, револуционаран, а са свим новом принципу тип електричног фрижидера. Тај фрижидер имао знатно јаче дејство од класичних фрижидера. Халаш, који је био већ примио америчке навике, рекао је свом колеги, не без зависти да он и Ајнштајн могу са својим изумом да поставу милионери ако се обрате било коме фабриканту фрижидера. — Знаш, сви би они желели наш фрижидер, потврди Силард. Међутим, они желе да га рекламирају као „фрижидер који је изумео др Ајнштајн“. Ајнштајн нипошто не жели да се његово име појави на неком фрижидеру или рекламном пану.

Халаш није веровао у искреност свога позаника и годинама је пратио све огласе у новинама. Никада и ни где није приметно рекламу са Ајнштајновим именом.

Нешто пре Ајнштајнове смрти Халаш се поново сreo са Силардом и није могао да се уздржи а да га не упита шта се догодило са фамозним фрижидером, који Ајнштајн никада није патентирао.

— Ах, мислите на наш фрижидер — одговори Силард развукавши уста у широк осмех. — И даље у њему хладим минералну воду.

ТРКА КОЊА И БИЦИКЛА

Године 1888. у граду Силвер Ситију, у држави Њу Мексико, одржала се чудна трка. У то време бицикла се тек појавио и као што то увек бива када се појави неко ново техничко средство, неки су се њиме одушевљавали док су га други нападвали. Месни лекар др Болтон, предсказивао је бициклу сјајну будућност док је његов сусед, фармер, тврдио да се бицикл не може мерити са коњима. И тако је у тој распри дошло до опкладе: да ли ће бициклиста тући најбољег фармеровог коња. Фармер је за опкладу ставио 250 оваца, а лекар одговарајућу суму новца.

Лекар је изабрао за свог представника најбољег бициклисту у том крају, неког Ретлера, док је фармер поверио свог коња одличном каубоју Кингу. Дужина стазе износила је 50 миља (око 80 километара). Трка је требало да се одржи недељу дана касније да би и бициклист и коњаник могли да се припреме и упознају стазу.

Цео град је пратио припреме са великом радозалношћу, а сам дан трке дочекао је са грозничавим нестрпљењем. Бициклиста је дошао на старт читав час пре почетка трке и ту је, окупљеним дамама које су се дивиле и бацале му цвеће, приказивао своје вештине. За то време Кинг је пио виски у кафани,

док су фармерови људи имали грдне муке да оседлају његовог помамног ждрепца.

Трка је почела тачно у шест часова ујутру. На знак пуштољем бициклиста је кренуо пуном паром док бесни ждрепца и полуипјани јахач никако нису могли да се „сложе“ и јахач се зачас нашао на земљи. Најзад, уз помоћ

није збацио Кинга. Због тога се Кинг чувао да се исувише приближи бициклисти и пратио га је поиздаје. Бициклиста је, пак, сматрао да ће се коњ на крају заморити и заостати.

Пуних тридесет миља бициклиста је водио трку и Кинг је узалуд покушавао да



гледалаца Кинг је успео да појаше ждрепца и да крене за бициклистом који се већ био изгубио на прашњавом путу.

Брзи ждрепца убрзо је стигао бициклисту, али када му се сасвим приближио толико се уплашио да замало опет

га престигне. Ретлер је стално појачавао темпо и што се више ближио циљу утолико је више веровао да му је победа осигурана. Али, на пет миља пред циљем Кинг је почео да мамуза коња свом снагом и удара бичем, тако да га је на крају натерао да

Али трка тиме није била завршена. Када су улетели у варошицу Деминг, где је био циљ, коњ се поплашио од гомиле људи који су бучно навијали и збацио једног Кинга који је пао на земљу и онесвестио се. Људи су га подигли и однели у кафану

КАД ШКОТЛАНЂАНИН ЛЕЧИ

Шкотланђанин лекар прича својим пријатељи ма како он ефикасно леци своје сународнике од муцања:

— Верујте ми, мој начин је веома једноставан. Кад пацијент који муца дође у моју ординацију ја му предложим да позове телефоном једног мог колегу који живи у Хонолулуу и да му 40 пута каже: „Ја нећу више да муцам!“ „Лек“ му не помогне баш одмах, али кад при ми рачун за телефонски разговор, дефинитивно је излечен.

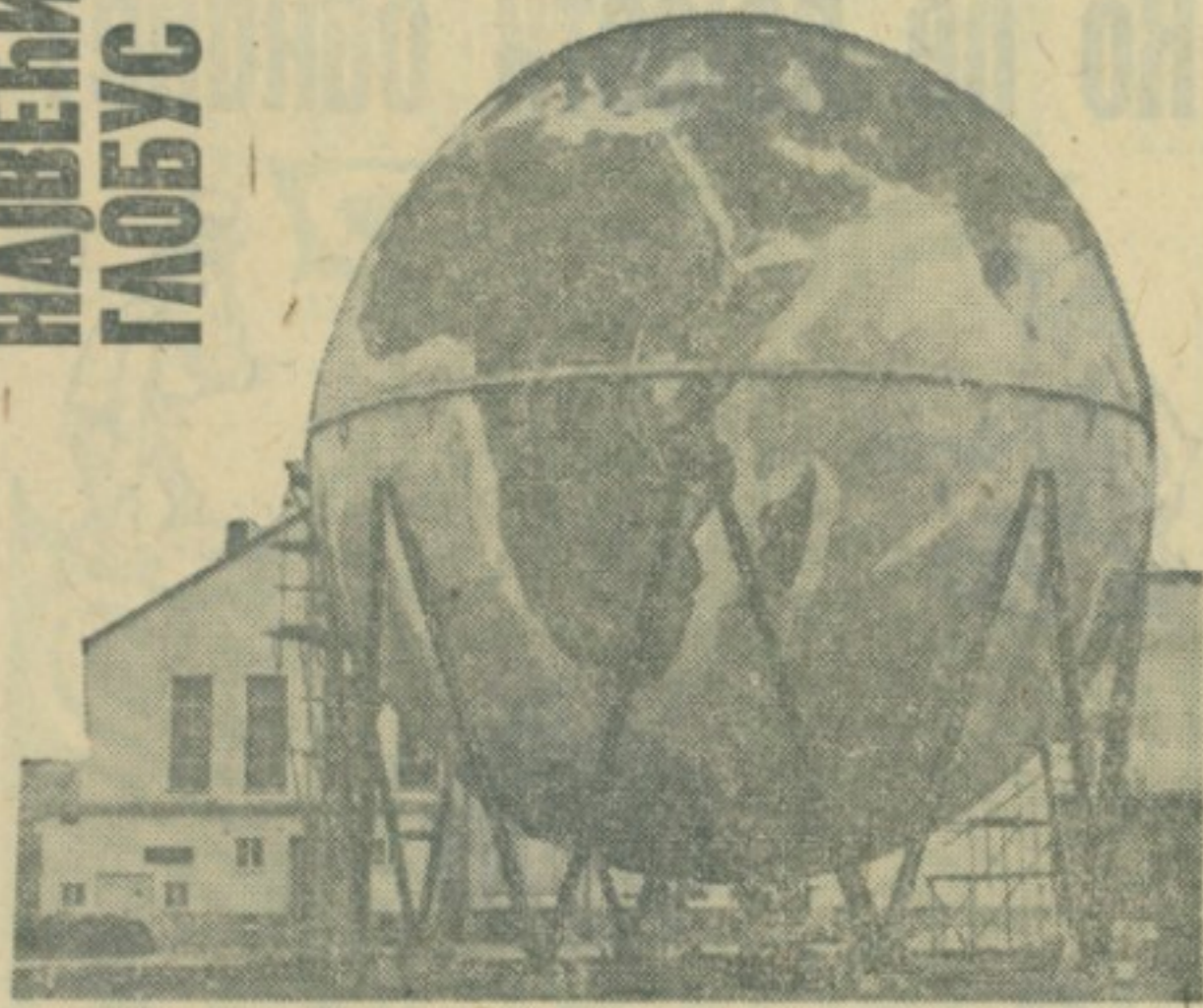


ДА СЕ НЕ ТРОШЕ

Један Шкотланђанин каже својој жени која је са дететом пошла у шетњу:

— И немој заборавити да скинеш малом начоари кад не буде ни у шта гледао.

НАЈВЕЋИ
ГЛОБУС



Велики резервоар за гас у индустријској области Штутгарт — Вајхингер истовремено је и највећи глобус на свету. Он, око своје осе јер је и нема, али се зато на њему могу наћи мали градови, речице и језера који нису унети на обичне али знатно мање глобусе.

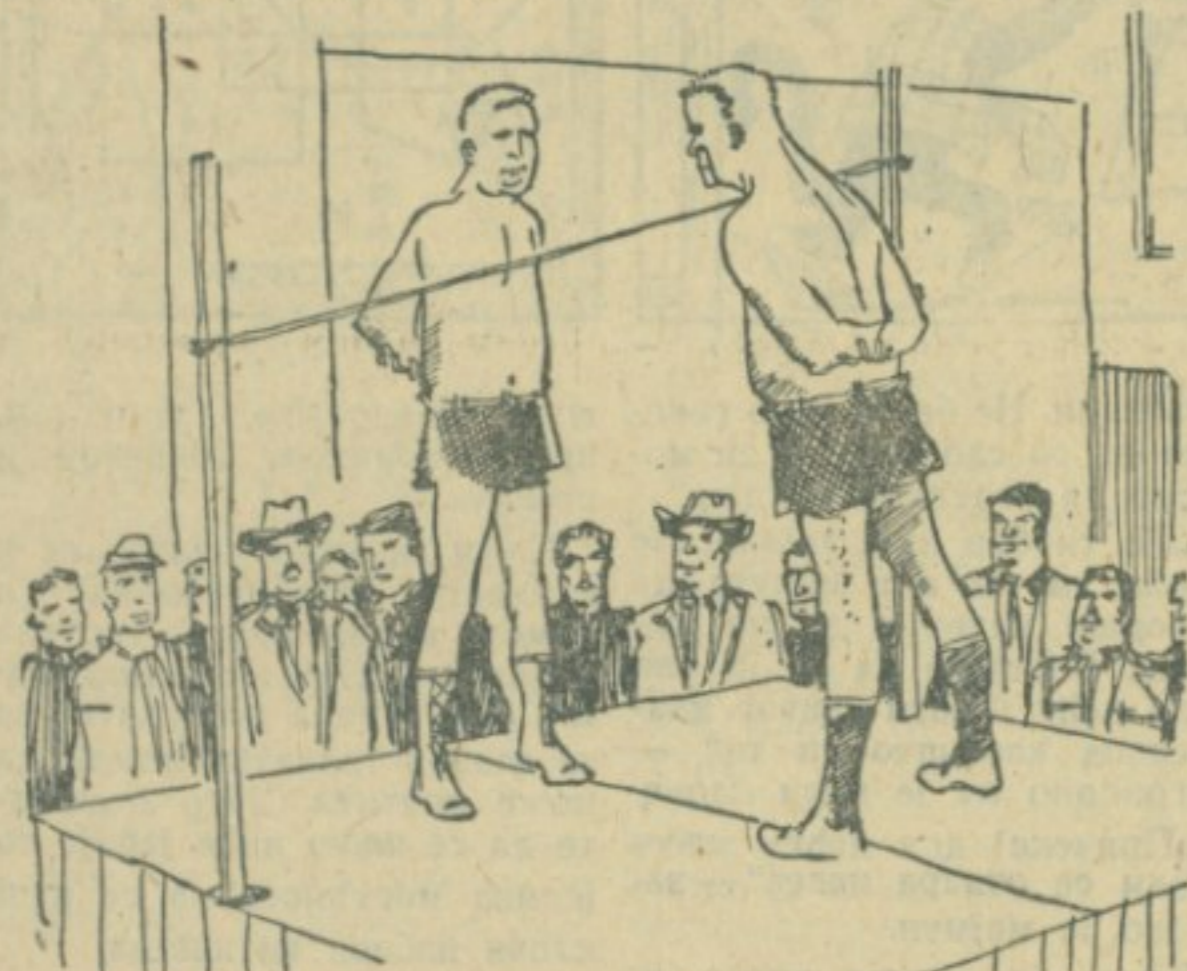
НАЈСУРОВИЈИ СПОРТ

Нови свет је у прошлом веку био обећана земља за оне који су волели кавгу, туче, разне грифове и физичка обрачунавања у којима су снага, спретност али и суровост долазиле до израза. Средњом веку највечнији у тучама су се са својим противницима обрачунавали ударцима главама. Може звучати чудно, али добро одмерен ударац главом онеспособљава противника. Снажни ударац главом у лице може здобити виллице или сломити нос.

Почетком друге половине прошлог века велику популарност је стекао један изузетно суров спорт. Противници су смели наносити један другом само ударце главама

ложац на једном речном броду. Пред више стотина гледалаца противници су стајали удаљени метар и по један од другог. Између њих се налазила црвена врпца у висини рамена. Девој је на почетку меча извео спретну финту и свом снагом треснуо ложаца изнад образа. Исекао му је кожу на лицу у дужини од седам сантиметара. Други ударац је био још јачи и његов противник се без свести срушио на под.

Све до 1867. године нико у САД није смео да се супротстави Девоју. Крајем те године Девој је прихватио изазов једног циркуског атлете, неког Карола, који је био поз-



нат победник је био онај који се одржи на ногама. У овом се спорту нарочито прославиле неки Цори Девој из Мисисипија. Једнога дана је испред њега стао један кршан момак, који је у борбама главом, пре тога, већ убио три противника. Младић је био

наг по томе што је главом разбијао бурад и најдебља врата. У току меча противници су се само једанпут сударили главама. Карол је после тога одустао признавши Девоју да је неприкосновени шампион најсуровијег спорта свих времена.

ДОБРИ ДРУГОВИ

У кући данске породице Холмсгард живи као права домаћа животиња — једно кенгурче. Зове се „Лулу“ и код Холмсгардових је дошло из зоолошког врта у Алборгу.

„Лулу“ је сироче јер му је мајка угинула убрзо пошто га је донела на свет. Службеник зоолошког врта Холмсгард донео га је тада својој кући где су га одмах сви окружили пажњом и бригом. „Лулу“ је као каква беба отхрањен „на цуцлу“.

Прве кораке, тачније речено скокове, „Лулу“ је начинио уз помоћ мале Маријане Холмсгард. Њих двоје су данас нераздвојни другови и слажу се одлично. А како и не би када су обоје мали, несташни и пуни живота. Мала Маријана засад не жели да мисли шта ће бити кад „Лулу“ поодрасте. На њену жалост „Лулу“ ће се тада морати да врати у зоолошки врт.



Кенгурче „Лулу“ је најмилији друг у игри малој Маријани. Сва деца из соседства заводе јој на овој необичној живој играчки.

НЕОБИЧНИ СУДСКИ ПРОЦЕСИ

ХРОНИКА О ТРНОВОЈ РУЖИЦИ

Једног октобарског дана 1717. године многи Паријани окупили су се испред Палате правде да би посматрали кочије које су налазиле и заустављале се пред њеним степеништем. Богато одевене даме и господа с перикама на глави брзо су нестали иза тешких врата велике суднице.

У Палату правде привукла их је радозналост и необичан судски захтев извесног месје Буасоа: он је тражио да му врате жену Клеменс де ла Фаил која је умрла шест година пре тога и била сахрањена у опатији Сен-Жермен-де-Пре. Буасо је тврдио да је жена која се налазила у судници као окривљена у ствари, Клеменс де ла Фаил, мада је тужена упорно доказивала да је она законита жена мајора Жоржа де Гарана.

Предисторија овог процеса више је него необична. Десет година пре тога, нешто после Клеменсиног шеснаестог рођендана, отац, иначе председник парламента, остао је удовец па је стога послао кћерку неким рођацима у Тулузи. Тамо је она срела младог официра Жоржа де Гарана. Њихову идилу прекинуло је наређење да се Жорж смета јави у свој пук који је био упућен у Индију. Млади официр молио је свог будућег таста да им дозволи да прославе свадбу пре његовог одласка. Али, Клеменсин отац је остао глух на све молбе. Он није желео да његова кћерка веже свој живот с официром колонијалне војске чија је судбина неизвесна а приходи мали. Пре расанка младић и девојка заклели су се на вечиту верност.

Две године од Жоржа није било вести. А затим је стигло званично саопштење да је пук у коме је млади капетан служио уништен готово до последњег човека и да је Жорж Гаран у тој борби погинуо. Клеменс је одлучила да свој живот посвети успоми на свог вереника, али је отац молбама и претњама спровео оно што је напустио: годину дана касније она је постала жена постаријег дворанина Буасоа. А после још једне године донела је на свет девојчицу.

Али ни материнство је није излечило од туге. Разболела се и 13. октобра 1711. године лекар је утврдио смрт. Сутрадан су је сахранили.

Игром случаја, тог истог дана из Индије се вратио Жорж де Гаран којег су сви сматрали погинулим.

Дознавши за смрт бивше веренице, капетан је отишао на гробље. За добру награду гробар му је испунио жељу: отворио је гробницу да би капетан последњи пут могао да види Клеменс.

Оно што се даље догодило подсећа на бајку о „Трновој ружици.“ Само обамрла Клеменс оживела је од Жоржовог пољубца. Шта се тачно догодило на гробљу нико не зна. Утврђено је само једно: два дана касније де Гаран се укрцао на брод који је полазио за Индију. За све своје познанике он је отпутовао сам.

Протекло је пет година. На петогодишњицу Клеменсине смрти, као и ранијих година уосталом, Буасо је дошао на гробље да положи цвеће на гроб умрле супруге. Крај гроба је приметно једну младу жену под велом, нагнуто над мермерном плочом. Чувши његове кораке она се журио подигла и Буасоу се учинило да је на њој препознао своју жену. Испружених руку коракнуо је према њој, али се она брзим корацима упутила према излазу где ју је чекала кочија.

Тај сусрет није Буасоу дао мира. Да би сам себе уверио да није срео утвару и да не пати од халуцинације, Буасо је наредио да се гроб отвори. У њему није било тела.

Истрага је била поверена полицији. Њени агенти су утврдили: на гробљу је била жена мајора Жоржа де Гарана чији се пук извесно време пре тога вратио из Индије. Полиција је даље дознала да је некадашњи чувар гробља умро напуштајући то место пет година пре смрти зато што је, тобоже, добио неко наследство; да је капетан де Гаран отпловио за Индију с свом трошкуну, не војним већ трговачким бродом и да је

тим истим бродом с њим отпловила и једна болесна жена, под тамним велом.

И поред тих прилично јасних доказа Жорж де Гаран се упорно бранио тврдећи:

— Нисам остао да сачекам полазак војног брода из простог разлога што после смрти моје бивше веренице нисам могао да издржим у Француској Болесна жена која је путовала истим бродом била је нека Енглескиња која је кренула у Индију да посети своју децу.

А празан гроб? На то не могу ништа до одговорим јер с тим немам никакве везе. Можда се чувар гробља полакомио на покојничин накит а затим је њено тело закопао на друго место. Моја жена, кћерка Енглеца и Шпањолке, родила се у Индији. Тамо смо се и венчали, у цркви гувернера државе Пондишери; ево наших докумената.

Де Гаранова тврђења звучала су ништа мање убедљиво од оптужби. Па ипак је Буасо упорно захтевао продужење процеса.

Мадам де Гаран такође је доказивала да није Клеменс де ла Фаил. Али њен отац, који се на суду појавио као сведок, тврдио је да је пред њим његова кћерка и молио је младу жену да се врати свом законитом супругу и детету. На све то она је одговорила: „Мој отац је давно умро, а господина де Буасо немам част познавати. Симпатије и публике и судија биле су на њеној страни.“

На крају заседања зблило се нешто сасвим неочекивано: Буасо је увео у судницу своју седмогодишњу кћерку. Девојчица је ишла широким пролазом праћена стотинама очију, зауставила се испред жене која је стајала пред судијама и жалосним гласињем изговорила: „Мамице, зар нећеш ни да ме пољубиш?“

Окривљена није издржала: узела је дете на руке и обасула га пољубцима. Али, када се после неколико секунди савладала, одгурнула је девојчицу и обраћајући се публици узвикнула: „Зар вас није сра-



мота да на овај начин провоцирате једну жену? Јер ниједна мајка не може да остане безосећајна према туђем детету кад оно плаче!“

А суд је донео пресуду: мадам Гаран, која се као девојка звала Клеменс де ла Фаил, признаје се за жену господина де Буасоа, налаже јој се да се врати свом законитом супругу и детету, а породица де Гаран, да би се спречило бекство, ставља се у кућни притвор.

Клеменс је поднела молбу двору да јој одобри одлазак у манастир. Била је одбијена. Буасо је већ славио своју победу причајући свуда да опрашта својој „заблуделој овчици“. У том безнадежном положају Клеменс се претварала да се помирила са судбином, па је чак означила дан свог повратка у некадашњи дом.

Ево како су тадашњи новинари описали последњи чин те трагедије. „Те вечери, пред блиставо осветљеним домом месје де Буасоа зауставила се кочија. Из ње је изашла Клеменс де ла Фаил у белој венчаници. Била је лепа и веома бледа, готово провидна, грозничавих очију и с осмехом на уснама. Начинила је неколико корака по сагу распоретом у предворју. У сусрет јој је похитао Буасо раширених руку. Хладно га погледавши, тихо је изговорила: „Господине, доносим вам оно што сте некад изгубили.“ Рекавши то, срушила се на под. Готово у истом тренутку у париском предграђу Сен Луј умирао је Жорж де Гаран од отрова који је истовремено испио са својом женом.“

ПАС-РОНИЛАЦ

Пас Реми, чији господар живи у Севастопољу, воли да се купа у мору и да рони. Недавно је потукао свој сопствен рекорд: под водом је остао 26 секунди. Реми лови на дну разне предмете које његов господар баца и износи их на површину.

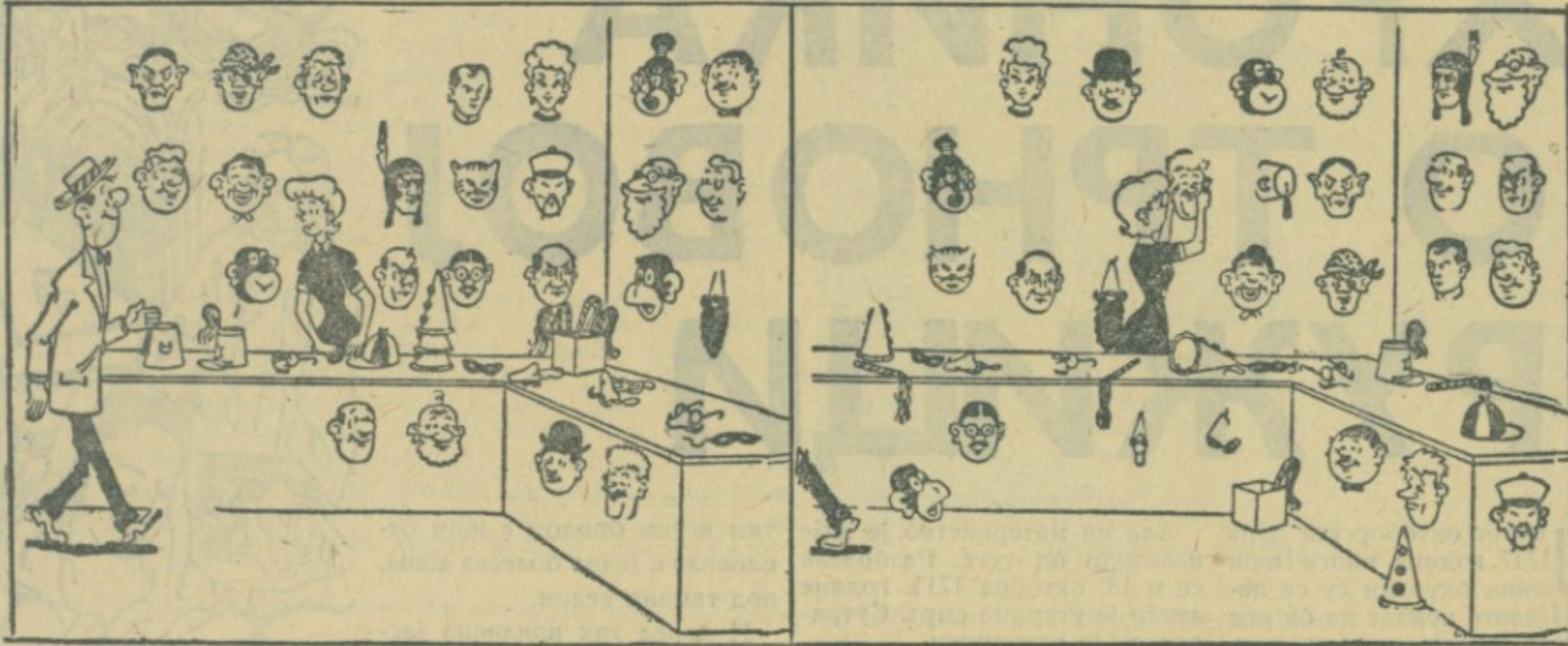


Кобасица—рекордерка

Неколико кланица у Енглеској удружило се да би заједничким напорима била произведена најдужа кобасица „свих времена“. Кобасицар рекордерка дугачка је 952 1701. године дугачку „свега“ метра, не рачунајући везане, сужене делове на њеним крајевима. Ова заједничка творе вина енглеских кланица и кобасичара изложена је у граду Скенторпу. Према тврђењу британске новинске аген-

ције „Ројтер“, енглеска иновска кобасица надмашила је својим димензијама досадашњу светску рекордерку, чувену пруску кобасицу из рекордерка дугачку је 952 1701. године дугачку „свега“ метра, која је била направљена у Кенигсбергу као „прилог“ кенигсбершких кобасичара приликом крунисања Фридриха I за краља Пруске.

ОТВОР ОЧИ



Како ће изгледати?

У граду се припрема велики бал под маскама. Због тога није чудо што је потражња за маскама огромна. Тако је у трговину дошао и један младић да за себе изабере маску под којом га чак ни пријатељи неће препознати. Пробао је готово све маске

— а њих као што видите није мало — и најзад се одлучио за једну. Коју је маску младић изабрао?

Одговор:

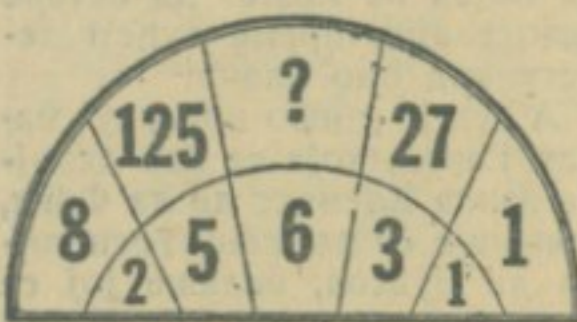
Младић је изабрао маску која је изгледала као маска младог човека.

Ко ће појести банане?



После завршене представе четири мајмуна из циркуса покушали су према свом кавезу јер су знали да је тамо остао један прозд банана. Али, пут до кавеза и банана није једноставан. Треба заобићи многобројна циркуса

Биографија за секунда



За математичаре

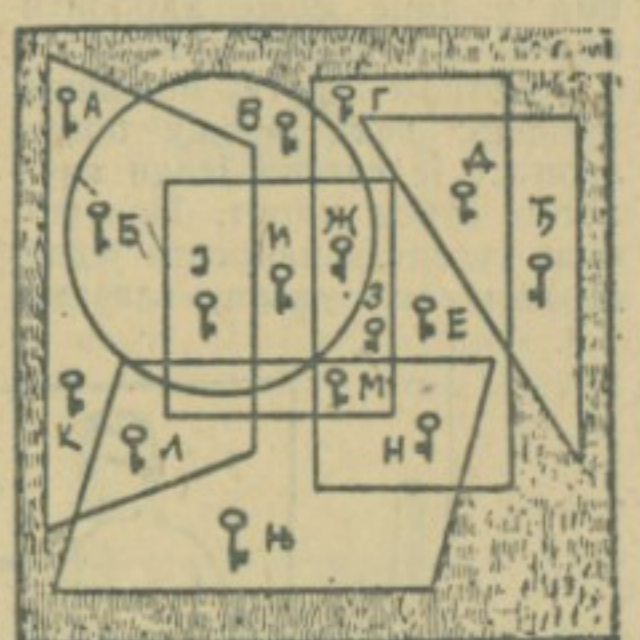
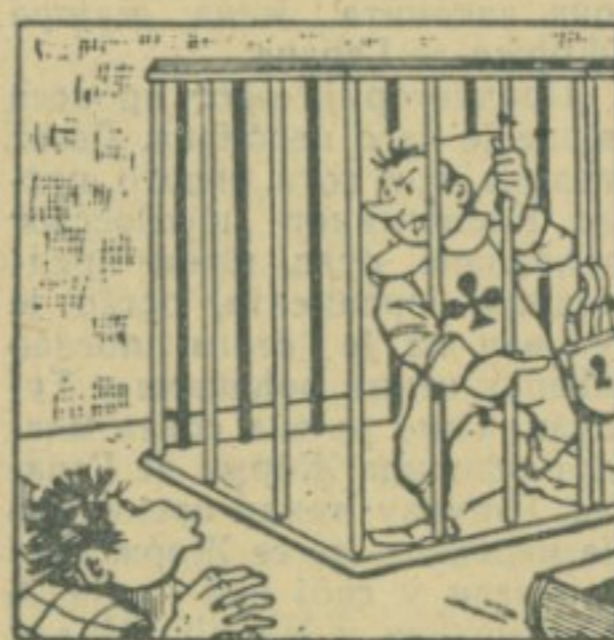
Бројеви у доњем полукругу налазе се у одређеном односу према бројевима у горњем. Али у каквом? Ако решите овај задатак неће вам бити тешко да у поље обележено знаком питања упишете одговарајући број.

Одговор: 216.

Рођен пред сам крај прошлог века. Отац лекар, мајка певачица. Завичај: Илиноис (САД). Два пута бежао од куће. Пољопривредни радник, боксерски тренер, новинар, писац. Први светски рат: рањен у Италији. Касније живео у Паризу. Шпански грађански рат, ратни дописник у другом светском рату. Авионска несрећа у Африци. Волео Шпанију. Трагична смрт 1961. Кога смо вам представили овом кратком биографијом?

Одговор: Хемингвеј.

МАЛИ КЛОВН



Мајмун је подругљиво посматрао заробљеног клоуна. „Ти свакако уживаш у мојој невољи — обратио му се наш мали пријатељ. — Али, ако бих имао да бирам радије бих остао до смрти овако за-

творен но да живим у твојој кожи, у кожи таквог злобника.“ Мајмун се разбеснео: „И то ми је храброст! Вређаш ме јер знаш да си иза тих решетка

безбедан. Не би ти тако говорио да си слободан и да можеш да поделимо мегдан.“ „То ти бар није тешко. Не треба ти ни пет минута да отвориш кавез и да ме пустиш. Видећеш да се ја ни тада нећу бојати таквог хвалисавца као што си ти“ — одговорио му је мали клоун.

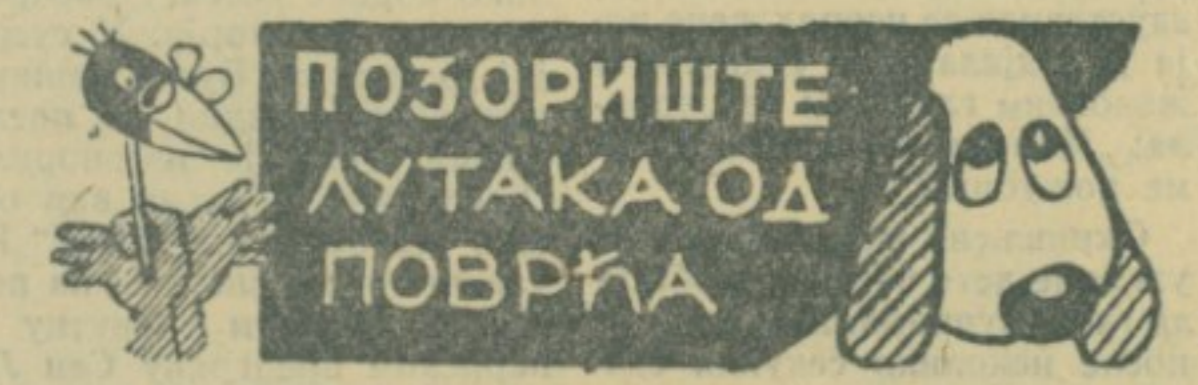
„Причекај док нађем кључ којим се отвара кавез“ — заурлао је мајмун.

Кључ од кавеза висео је заједно са осталим кључевима на једној табли коју је неки уметник украсио разним геометријским фигурама: кру-

гом, квадратом, троуглом, правоугаоником, трапезом и ромбом. Кључ за кавез налази се у квадрату, правоугаонику и ромбу, а ван круга, троугла и трапеца. Није га тешко наћи, само треба пожурити јер се сваког тренутка домаћина може вратити. Зато помозите да се кључ нађе јер је то једина могућност да се наш клоун избави из кавеза.

Одговор: Црвен кључ.

НАПРАВИ САМ



Открићемо вам тајну како да направите глумце за мало луткарско позориште за свега петнаест минута.

У свом позоришту можете приказивати догађаје из вашег дворишта, деце колоније — ако сте на одмору — неку бајку или басну.

Узмите кромпир који на себи има криву. Оперите га и осушите. Коса — руковет маховине, очи — два дугмета — и „главни јунак“ је готов. Од кромпира сличног облика можете начинити и глумицу. Нека вам сад крвава доње горе и глумица. Не одмах добити израз надупености. „Фризуру“ јој начините од вуноног кончића које неће залепити на комад тканине. Тканину причврстите за главу чиоцима. Уместо чуперка на врху главе ставите комад спирално савијене жице. Уместо трепавица крајке и танке ексерчиће. Наушнице начините од два котурића за завесе (можете и од жице) и причврстите их малим укосницама.

Застор на чијој ће се горњој ивици појављивати ваши глумци нека вам буде обично ћебе или комад шаторског платна разаплет између два дрвета. Кулис можете изре-

жице, а уста нацртајте црвеном бојом. И за крокодила вам је потребна мрква. Одрезите јој „реп“ и ту причврстите нодрве изрезане од картона. Наочаре савијте од жице, али тако да вам крајеве оставите слободни да бисте их могли забести у мркву. Очи као код лисице. Мркву обојте зеленим гвашом, а зубе нацртајте белом бојом.

Тела ових лутака нека буду ваше руке. Ако још ставите на руке старе рукавице ваши глумци ће бити и одевени.

У „главама“ лутака начините отвор за кажипрст који ће тако постати — врат. Велики и средњи прст замениће луткама руке. Домали и мали прст савијте уз длан да вам не би сметали.

А сад покрените прсте и ваша лутка ће оживети.

„Вештица“ је такође од кромпира. Очи — два дугмета; нос — ротквицу причврстите шпенадлама. Коса је од рафије, а уста нацртајте. Лисицу можете направити од мркве. Нос — дугме, очи шпенадле са црним главама; уши начините од савијене

КО ЈЕ ПРЕСТУПНИК?

Због неког преступа на улици била су осумњичена три човека мада се знало да је за преступ могао бити крив само један од њих. Али који? У току истраге било је утврђено да је један од осумњичених веома уважен старац, други да је обичан грађанин који се ничим није истицао, а трећи један познати варалица. Презивали су се Браун, Џонс и Смит. Сваки од њих дао је на саслушању по две изјаве.

Браун: Ја то нисам учинио. Ни Џонс то није учинио.

Џонс: Браун то није учинио. То је учинио Смит.

Смит: Ја то нисам учинио. То је учинио Браун.

После тога утврђено је да су обе старчеве изјаве биле истините, да је варалица оба пута слагао, а да је трећи једном рекао истину а други пут лаж.

Како се презива старац, како варалица а како трећи осумњичени? Ко је извршио преступ?

Одговор: Браун.



УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) спис, 4) двоје, 7) живац, 9) шумола животиња, 10) француски композитор (Жак), 11) главни град Еквадора, 12) цртани роман, 14) апарат за пренос говора на даљину, 16) пошлага, 17) узани, 19) део коњске опреме, 20) амблем, 22) место у Србији, 23) Илим, 25) европска острвска земља, 27) орган у трубној души, 30) речни рибац, 32) главни град Чехословачке, 34) филозофско дело Жан Жак Русоа, 36) алотропска модификација. Ја кисеоника, 37) америчка камила, 38) хладно оружје, 39) пас.

Усправно: 1) зачип, 2) врста двоколице, 3) врста угла, 4) спона, припајање, 5) припадник једног огранка старих Словена, 6) хрватски књижевник (Иван), 8) ковитлац штр, 9) врста чамца, 13) поновљена представа, 14) име немачког књижевника Мана („Вуденбродови“), 15) знаост, 16) домаћа животиња, 18) и један и други, 21) престоница једне европске државе 24) место у Босни, 26) фотографија, 28) полет, 29) крај, 31) коњски поводац 33) позади, 35) назив.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) бресква, 7) ера, 8) трема, 10) Лаба, 12) крој, 13) анал, 15) Асе, 16) мкр, 17) за, 19) ил, 20) талог, 22) Илир, 24) Брос, 26) Сава, 27) јова, 28) ва-

Усправно: 1) Бранислав Нушић, 2) Рабар, 3) ст 4) Крк, 5) Вера, 6) Америго Веспучи, 7) Елам, 9) апел, 11) ал, 14) иза, 16) алоја, 20) трата, 21) оро, 22) Ис, 23) ива, 25) са, 29) оов, 30) слат, 32) исон, 33) Тати, 35) гора, 37) еа, 39) Вар.

УЦЕЊЕНИ ШЕФ ГЕСТАПОА

Контраобавештајца капетан Дмитриј Дмитријевич Брагин уценио је шефа Гестапоа и принудио га да му преда списак својих агената.

Капетан Брагин је пре рата припадао контрашпијунској Црвене армије. Од 1936. године непрекидно је трагао и откривао немачке шпијуне, који су под лажним именима долазили у Совјетски Савез. Пуне две године је гонио немачког шпијуна Макса Линднера и његове агенте, који су се крили под десетинама лажних имена. Капетан Брагин је одлично говорио немачки па је, кад је Немачка напала Совјетски Савез, пребачен у позадину немачких јединица. Брагин је отишао у Енск и запослио се као преводилац у немачком окупационом апарату. Повремено је био превођац и код шефа Гестапоа, за време истраге над обавештајцима, који су радили — за капетана Брагина. Имао је прилику да се лично увери у храбро држање својих људи пред истражним органима немачке контрашпијунаже. У Енску је радио под именом Сухорукова и сем двојице најближих другова нико није знао да му то није право име. И поред свих мера опрезности Брагини обавештајци, мада се међусобно нису познавали, почели су да падају у руке немачке контрашпијунаже у Енску.

Хапшења су забринула и капетана Брагина и његовог шефа у Москви. Неколико добрих другова је већ стрељано. Неки, опет, требало је да дођу на ред. Да би предупредило Гестапо, Брагин је сазвао тајни састанак свих обавештајца, да би сваког појединачно упознао. Дотада је познавао само руководиоце обавештајних група, али не и њихове људе. Једне ноћи, на периферији Енска, људи су се неприметно увлачили у велику сеоску кућу. Борци подземног фронта стизали су на заказано место.

На састанку са шпијуним

Присутни су видели Брагина, али нису знали ко је он. Имао је поверења у њих и није страховао ако га и препознају. Загледао је сва-

ког појединачно и када је зауставио поглед на једном свом обавештајцу упитао га је:

- А како се ти зовеш, друже?
- Угрјумов.



— Видиш Макс Линднеру, ово је трећа година како трагам за тобом. Колико си само наших људи послао у смрт!

Сви су били збуњени. Линднеру су ставили лисице на руке и саслушавали га три дана. Одао је све, све своје агенте и немачке шпијуне који су се налазили у Совјетском Савезу под лажним именима. Линднер је дао и један драгоцен податак, који је био судбоносан и за шефа Гестапоа и за његову агентуру у Енску.

Линднер је, на име, испричао како је код погинулог начелника штаба тенковске дивизије, мајора Ерхарда фон Путхамера, нашао његову личну преписку, из које се видело ко је све умешан у заверу против Хитлера. Поред Гизенијуса, доктора Дизела, адмирала Канариса и многих других, на списковима завере била су и оба брата Путхамер. Пуковник Конрад фон Путхамер био је шеф Абверове школе, недалеко од Енска. Да би пока-

шао изјаву шпијуна Линднера, у глави је стварао комбинације, како да доскочи шефу Гестапоа.

Ликвидација немачких агената

Капетан Брагин је одмах прешао у акцију. Највећи проблем је био да набави униформу Гестапоа. Да би дошао, до униформе, обратио се Гизели, жени СС-капетана Себастијана Андреаса, који је радио у Гестапоу у Берлину. Гизела је да би избегла

бавештајца Пејпера и послао га шефу Гестапоа у Енску.

Пејпер је у улози Панцигера дрско иступио пред шефа Гестапоа у Енску. Рекао му је да је Макс Линднер у затвору Гестапоа у Берлину и да је испричао све о писмима и завери против Хитлера. Нарочито је нагласио његову одговорност као гестаповца и претио му смртном казном. Шеф енског Гестапоа, колико год да је био садиста и суров приликом саслушавања затвореника, био је сада смртно уплашен. Извадио је писма и предао их Пејперу.

Брагин је већ истог дана имао тај доказни материјал против шефа Гестапоа у Енску и решио је да га уцени. Од тумача Брагин се претворио у истражног органа.

— Видите ли ове копије писма о завери? Ви сте један од саучесника...

Шеф Гестапоа је, пребледевши, тргао пиштољ. Био је запрепаштен Брагиновом дрскошћу. Никако није могао да схвати шта се то догађа.

— Писма су на добром месту и она вас сваког часа могу стати главе — рекао му је Брагин. — Ви се нисте сетили да легитимисте Панцигера и ми смо игру добили. Ја на основу онога чиме расрлажем тражим да ми предате списак агената Гестапоа у Енску!

Гестаповец је покушао да изгледи своју неопрезност, али није имао другог излаза. Брагин је био категоричан. Овај је отворио касу и предао му списак, на којем је било 41 име. Капетан Брагин се није хтео зауставити. Са гестаповцем је пошао да уцени и шефа Абверове школе пуковника Конрада фон Путхамера. Хтео је да изнуди и списак Абверових агената у Енску. Пуковник Конрад није одмах схватио о чему се ради. Плашећи се хапшења, ушао је у другу собу и извршио самоубиство.

Ова Брагинова игра са Гестапоом била је велики успех совјетске војне контрашпијунаже у току рата. Шеф Гестапоа, у Енску остао је до краја рата послушна играчка у рукама капетана Брагина.

Десте
ли вет
рци

га...

... Сунчеву корону, која се нарочито добро види за време тоталног помрачења Сунца, сачињавају усјани гасови



чија температура достиже милион Целзијусових степени.

... у републици Сан Салвадор постоји необичан споменик: на граничном постољу стоји смрскан аутомобил и на њему погребни венац. У



гранитно постоље уклесане су речи: „Ово су проузроковали алкохол, брзина и расејаност.“

... не хрчу само људи у сну. У животињском свету најгласнији хрчачи су слонов, носорози и јелени.

... високи димњаци вишу се кад дува Јак ветар; највиши фабрич-



ки димњаци одступају тада од своје вертикалне осе и по 25 сантиметара.

... ако би човек у срамери са својом тежином јео исто онолико колико паук, морао би сваког дана да поједе 10 свиња, 2 вола, 20 оваца и 400 килограма хлеба.

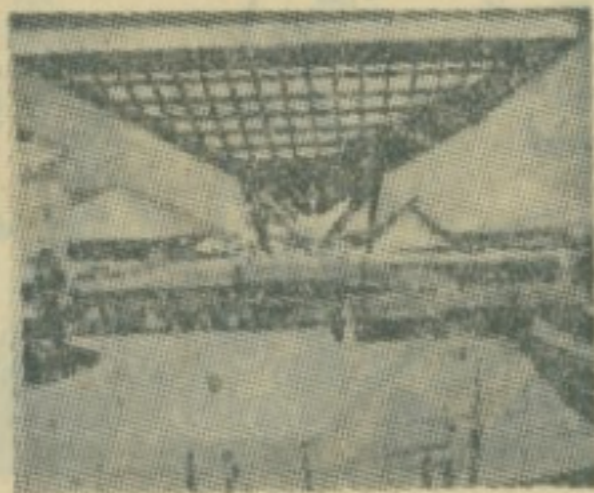
ДОСЕЉИВОСТ

Власник једног ресторана у америчком граду Челмсфорду био је већ сит сталних протеста својих гостију због тврдих шинцли. Због тога је изнад улазних врата ставио таблу с натписом: „Шинцле за снажне људе који су заиста мушкарци а не мамње мазе с млечним зубима.“

Посао цвета, сви гости вредно жавају и нико ме не пада на памет да се жали како су шинцле тврде и жилаве као и раније.

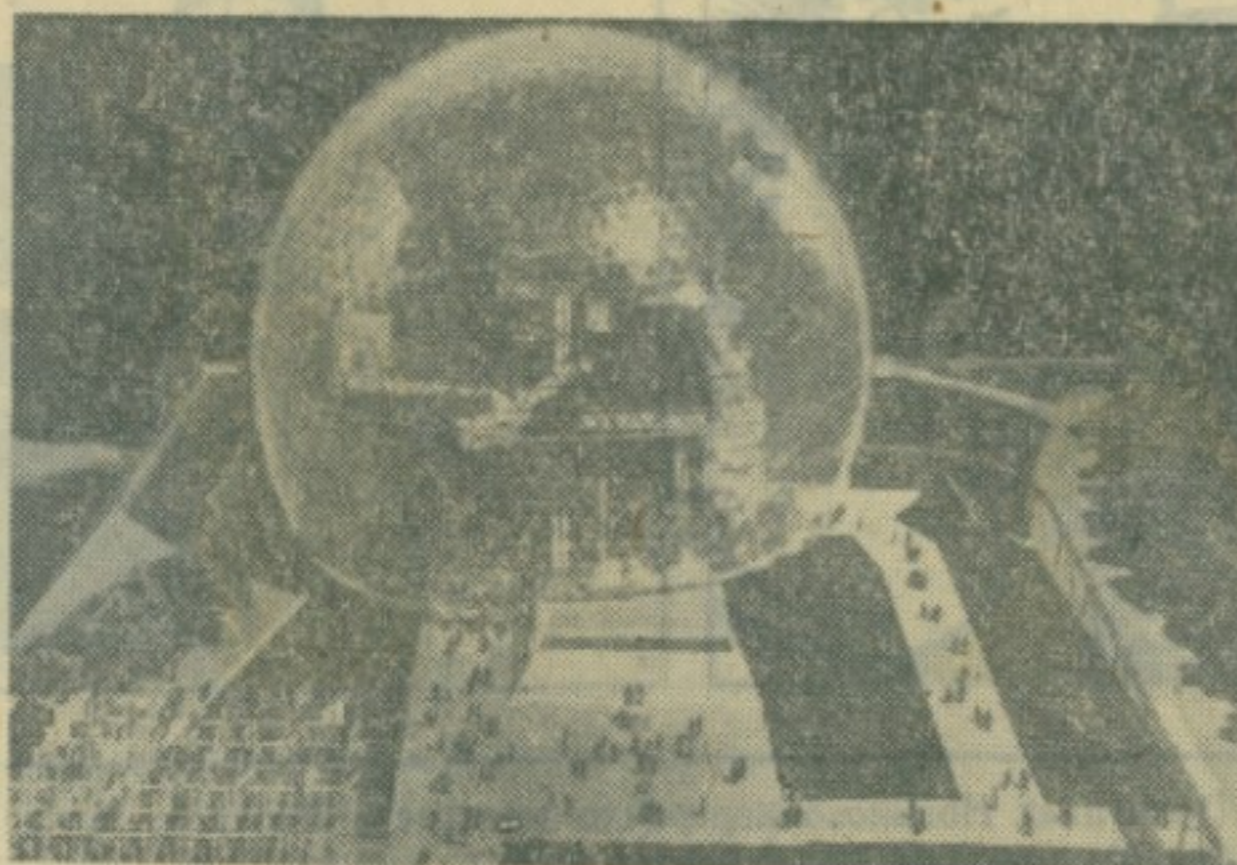
ПОМОЋ МЛАДИМ МАЈКАМА

Недавно је један чехословачки проналазач патентирао свој проналазак који ће добродоћи младим мајкама: уређај за дења колица који кад беба заплаче почиње аутоматски да љуља колица. Љуљање се зауставља кад се беба умири. Овај је проналазач изумео и апарат за „влажност“ који помоћу мале сјајнице обавештава бебину околину кад је треба пресвући.



КАНАДСКИ ПАВИЉОН

У току шест месеци идуће године Монреал ће бити права „престоница“ света. У њему ће се тада одржати највећа и најлепша светска изложба свих времена. На изложби ће учествовати 80 разних држава, а замишљена је као жива енци-



АМЕРИЧКИ ПАВИЉОН

МОНРЕАЛ 1967. ПРЕСТОНИЦА СВЕТА

клопедија свих активности на шег времена.

Занимљиво је да је Монреал, који је основан 1640. године, по величини други град на свету у коме се говори француски. Он долази одмах иза Париза и има 1,200.000 становника. За своје госте домаћин је припремио необичан изненађења. Тако ће, у сред Реке св. Лоренца, знатно да се увећа острво Света

Јелена, да би на њему могли да се изграде бројни павиљони. На острву Нотр Дам налазиће се диновски канадски павиљон у облику изврнуте пирамиде. Он ће носити ескимско име „Катимавик“. У ту сврху је велика река променила свој изглед. Ток јој је проширен, а више десетина милиона тона земље је ископано и транспортовано камионима. Најоригиналнији ће бити павиљон канадских произвођача хартије. Биће висок 27 метара и личиће на праву шуму.

Амерички павиљон ће бити у облику диновске кугле од челика, пластике и алуминијума високе 75 метара и смештене на крају острва Света Јелена. Преко пута њега, на острву Нотр Дам, налазиће се совјетски павиљон. Два острва ће бити спојена „космичким мостом“ у част две космичке велесиле.

Разоноде ће бити напретек, али организатори изложбе настоје да она буде и необична јена. Тако ће се изградити једно пристаниште са дрвеним кејовима и бродовима који ће бити слика и прилика старих пристаништа античких и средњовековних бродова.



ПАВИЉОН КАНАДСКИХ ПРОИЗВОЂАЧА ХАРТИЈЕ

У кутку зеленила биће 3.000.000 квадратних метара травњака, засадиће се 8.000 стабала и 150.000 мањег дрвећа и животног жбуња. У току изложбе у Монреалу ће гостовати најбољи светски певачи, симфонијски и цез-оркестри и балетске трупе.

Најзад, савременог човека опхравог стамбеним неприликама очекује једно пријатно изненађење. То је „Хабитат 67“, комплекс од 159 најсавременијих апартмана, чија архитектура треба да обезбеди више светлости, ваздуха и зеленила него што је техника градње до сада омогућила. „Хабитат 67“ има облик пирамиде од 11 спратова. Апартмани су изграђени од елемената префабрикованог бетона. У фабрици ће бити састављени а затим, помоћу огромних дизалица, транспортовани на лице места.



ЦОНИ ХАЗАРД ФРЕНК РОБИН

